

Ya mekàduwa nga libru mepanggap kadatu

AR-ÁRI

Tu Elias se tu Ari Ahazia

1 Ay kane matay tu Ahab nga ári na Israel, ay nagribilde datu iMoab ka Israel.

²Ay isa ngalgaw, ay nebinà tu Ari Ahazia kitu lamdáwan kitu kuwartu na kitu ngúdu natu palásiyu na ka Samaria. Ay nasamnga tu napàyanán na. Ay tútu nangibon kadatu tol原因 na nga mawe kitu templo tu Baal-zebub nga diyos da ka Ekron, ta pasalusud na nu bumílag pikam. ³May nán tu anghel ne APU kitu profeta Elias nga iTisbe, “Mawe mu sabtan daya nebon ne Ahazia nga ári ka Samaria, ay se mu nán kaggída, ‘Taanna, tura nga e Baal-zebub nga diyos ka Ekron ya kapannán nu wa pagsalusúdán nu bumílag pikam ya ári onu akkan? Awan agkà Dios na Israel ta?’ ⁴Ay túya mawe nu kagiyan kiya ári nga 'tu idi ya pekagi ne APU kaggína, ‘Akkan ka ngin makabágun kiya idda mu. Matay ka ngin.’” Ay se yala nga nagtálaw tu Elias.

⁵Ay kane magulli datu nebon tu ári, ay nán na kaggída, “Tura kayu mán kammin nagulli?” ⁶Ay nán da nga sumungbát, “Sinabat nakami ya isa nga laláki, ay nán na kadakami, ‘Magulli kayun kiya ári nga nangibon kadakayu, ay se nu kagiyan kaggína. Tu idi ya pekagi ne APU: ‘Taanna, tura ke Baal-zebub nga diyos ka Ekron ya nangibonán mu nga pagsalusúdán? Awan agkà Dios na Israel ta?’ Ay gapu kiya kinuwa mu, ay akkan ka ngin makabágun ki idda mu. Matay ka kurug gin,’” nán da. ⁷“Ummán na ya singan nayán na laláki nga summabat kadakayu, se nangagi kiyán kadakayu?” nán tu ári. ⁸“Nakabádu ka nàwa ki dùdut, ay se nakasinturon ka lálát,” nán da. “Nge Elias tun nga iTisbe,” nán tu ári.

⁹Ay tútu binon na tu isa nga kapitán na, se limma púlu wa tol原因 nga mawe maniliw kitu Elias. Ay nasmà da kurug nga atán magtutúgaw kitu útun tu bantay. Nawe tu kapitán kitu giyan na ay se na nán kaggína: “Ikaw nga tol原因 ne Dios, panagutan naka ne ápu ári.” ¹⁰Ay nán tu Elias

kitu kapitán, “Nu tolay nà kurug ne Dios, ay atán kuma apuy ya maggayát ka lángit nga manidug kikaw se kadaya limma púlu wa kabulun mu.” Ay se yala uwad kurug apuy nga gayát ka lángit nga nanidug kaggína se kadatu limma púlu wa kabbulun na.

¹¹ Ay díkod, nangibon manin tu ári ka isa nga kapitán se limma púlu wa tolay. Ay nán tu kapitán kitu Elias, “Tolay ne Dios, nán ne ápu ári nga mawe ka nga dágus ki giyán na.” ¹² Ay nán tu Elias, “Nu kurug nga tolay nà ne Dios, ay atán kuma nga apuy ya maggayát ka lángit nga manidug kikaw se daya limma púlu wa kabbulun mu!” Ay se yala uwad da apuy nga gayát ke Dios ka lángit, se na sinidug tu kapitán se datu limma púlu nga kabbulun na.

¹³ Ay nangibon manin tu ári ka isa nga kapitán se limma púlu wa tolay. Kane dumatang tu kapitán, ay nanùdu nga nawe nagpalintud kitu àràng tu Elias, ay se yala nakim-imallà a nán na, “O ápu nga tolay ne Dios, pangaásim agpà ta akkan nakami patayan se daya kabbulun ku. ¹⁴ Ammù a sinidug na apuy nga naggayát ka lángit datu nunna nga duwa nga kapitán se datu kabbulun da. May pangaásim agpà ta akkan nakami patayan!” ¹⁵ Ay nán tu anghel ne APU kitu Elias, “Kumíwid ka kaggína. Akkan ka magansing. Ay díkod kumíwid tu Elias kaggída nga nawe kitu giyán tu ári.

¹⁶ Ay nán tu Elias kitu ári, “Tu idi ya kagiyan ne APU: “Taanna, tura ka nangibon kadaya mawe nga magsaludsud ke Baal-zebub nga diyos ka Ekron? Awan agkà Dios na Israel nga pagsaludsúdán nu ta? Ay túya gapu kiya kinuwa mu, ay akkan ka ngin na makabángun kiya idda mu. Matay ka kurug gin.”

¹⁷ Ay díkod natay tu Ahazia, nga ummán kitu kinagi ne APU kitu Elias. Ay gapu ta áwan pútut tu Ahazia nga laláki, ay tu Joram nga wagi na tu sumukát kaggína nga nagári. Ay kitun na tiyampu, ay duwa dagun nin tu Jehoram nga pútut tu Jehoshafat nga magturáy ka Juda. ¹⁸ Ay daya duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Ari Ahazia, ay nesúrát da ka Libru na Istoriya da À-ári ka Israel.

Tu nekálà ne Elias ka lángit

2 Ay kane tagay alà in ne APU win ka lángit tu Elias ki alipugpug, ay uwad tu Elias se tu Elisha nga magdal-dalen nga naggayát ka Gilgal.

² Ay nán tu Elias kitu Elisha, “Magyán ka ngala kídi na, ta papannan nà ne APU kattoni Betel.” Ngamay nán tu Elisha, “Isipatà ke APU nga sibbiyág, se kikaw nga akkan taka tutu wala panáwan.” Ay díkod nawe da nga duwa ka Betel. ³ Ay atán da tangabubúlun na profeta kitúni Betel nga inumbet ke Elisha nga nán da, “Ammum nga itálaw ne APU win kikaw ya apu mu kídi nga algaw?” “Ammu ku mà a! May akkan ta ngala kag-kagiyan yán.”

⁴ Ay nán tu Elias kitu Elisha, “Magbansi ka ngala kiddi na, ta papannan nà ne APU ka Jerico. May nán tu Elisha, “Isipatà ki ngágan ne APU nga sibbiyág se kikaw, nga akkan taka panáwan.” Ay díkod nawe da nga duwa ka Jerico.

⁵ Ay kane dumatang da kitúni, ay uwad manin isa nga bungguay da profeta tu nawe kitu Elisha, ay se da nán kaggína: “Ammum nga kídi nga algaw, ay itálaw ne APU kikaw ya apu mu?” “Ò, ammu ku, may akkan ta ngala kag-kagiyan.”

⁶ Ay nán manin tu Elias kitu Elisha, “Magbansi ka ngala kiddi, ta papannan nà ne APU ka wángag Jordan.” May nán tu Elisha, “Isipatà ki ngágan ne APU nga sibbiyág se kikaw nga akkan taka panáwan.” Ay díkod, nawe da nga duwa. ⁷ May inunud datu limma púlu wa profeta da, se da nagsínang kitu ad-adayyu wa magsisingan kade Elias se tu Elisha nga magsisíkad kitu dappit tu wángag Jordan. ⁸ Ay se yala nippà tu Elias tu kebál na, se na linúkut, ay se na nebadit kitu danum. Ay tútu nagtuway tu danum, se da ngala nagdal-dalen na nawe kitu dammáng!

⁹ Ay kane makadatang da kitu panidmáng, ay nán tu Elias kitu Elisha, “Kagiyam mala nu nágan na piyám ma kuwaan ku kikaw, sakbay nga alà nà ne APU?” “Iddán nà ka kababalin na duple ya págus na kiya kababalin mu,” nán tu Elisha. ¹⁰ “Nasulit kuwaan ya agngan mu,” nán tu Elias. “May nu sisinnán nà nu alà nà in ne APU, ay màwa ya piyán mu! May nu akkan nà masingan, ay akkan mu pe málà ya ag-agngan mu.”

¹¹ Ay kaggída nga magdal-dalen na magam-amomán, ay pagkilát da ngala ya takay ya apuy nga rù-rùrut da kabalyu nga apuy. Nanalen kitu nagbátán da. Ay nálà tu Elias ka lángit kitu alipugpug. ¹² Ay nasingan tu Elisha tu nàwa, ay se yala nakasáraw nga nán na, “O, ama! ama! Daya takay na Israel se daya maragkabalyu da!” Ay se yala nga áwan na ngin masingan kitu Elias.

Ay gapu kitu pannakit na, ay pinisi na nga pinagkaduwa tu bádu na. ¹³ Ay se na ngala inalà tu kebál tu Elias nga netàng, se yala nawe

nagsisíkáð kitu dappit tu wángag Jordan. ¹⁴ Ay se na nebadit tu kebál tu Elias kitu danum, nga nán na, “Wà giyán ne APU ngin na Dios tu Elias?” Ay kane baditán na pe tu danum, ay nagtuway yala, ay se yala nagdal-dalen nga nawe ka dammáng.

¹⁵ Ay kane masingan datu limma púlu wa profeta tu Elisha kitu ad-adayyu, ay nán da, “Atán ke Elisha ngin tu pannakabalin tu Elias.” Ay se da nawe sinabat, se da nagukkab kitu lusà kitu àráng na! ¹⁶ Ay nán da kaggína, “Apu, atán da nga limma púlu wa lalláki nga nabílag nga kabbulun mi. Ay mawe mu pasápul kaggída tu apu mu! Ay get tala nu nippan na Ispiritu ne APU kadaya ban-bantay, onu kadaya tana-tanáp.” “Akkan tagge yin,” nán tu Elisha kaggída. ¹⁷ May ipapílit da kammala. Naal-aliyawán tu Elisha, ay díkod nán na, “Ara lugud a, papannan nuda.” Pinapan da kurug datu limma púlu wa lalláki. Ay tallu ngalgaw da nga nagsap-sápul kitu Elias, may áwan da nasmà kaggína. ¹⁸ Atán pikam tu Elisha ka Jerico kitu naggulli da. Ay nán na kaggída, “Di ku mà kinagi kadakayu win na akkan kayu tagge mawe?”

¹⁹ Ay nawe datu tolai ka Jerico kitu giyán tu Elisha, ay se da nán kaggína, “Apu, masissingan mu nga napiya ya giyán nedi nga íli. Ngamay, nadakè ya danum kídi, ay se áwan mabiyág kadaya mul-múla kídi.” ²⁰ Ay tútu nán tu Elisha kaggída, “Pangilbet dà ka bar-baru wa malúkung se nu payán ka asin.” Ay díkod nangilbet da kurug ka bar-baru wa malúkung nga napayán ka asin. ²¹ Ay se yala inalà tu Elisha tun, ay se la nawe kitu úlu tu awweg da, se na nga nebùra tu asin, ay se na nán, “Tu idi ya kagiyan ne APU, ‘Pinagbalin ku nga napiya idi yin na danum. Awan nin ya matay onu mippà a bùsit kadaya uminum kídi.” ²² Ay nanggayát kitun, ay napiya ngin tu danum, nga ummán kitu kinagi tu Elisha.

²³ Ay nagtálaw tu Elisha ka Jerico, se yala nawe ka Betel. Ay kaggína nga magdal-dalen, ay uwad da annánà a lalláki nga gayát kitu íli nga nangug-og kaggína: “Magtálaw ka kiddi, kalbu! Kalbu!” nán da kitu Elisha. ²⁴ Ay nagbaliwág tu Elisha, se na binubutgán da, ay se nada ginedán ki ngágan ne APU. Ay se yala uwad inumbet ta duwa nga babay nga ber nga gayát kitu sir-sirát nga nagkagakagát kadatu appát púlu kadatu annánà. ²⁵ Ay se yala nawe tu Elisha ka bantay Carmel, se yala nagulli ka Samaria.

Tu nangábà datu iIsrael kadatu iMoab

3 Ay kitu mekasangapúlu se walu dagun kitu nagturáy tu Jehoshafat ka Juda, ay nanggayát nga nagturáy ka Israel tu Joram nga pútut tu Ahab. Nag-agyán ka Samaria. Ay sangapúlu se duwa dagun na nga nagturáy. ²May nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na. Ngamay akkan kam ummán kitu kinuwa datu ama na se ina na. Ta dinadál na tu adígi nga pagday-dayáwan da kitu Baal nga pinàwa natu ama na. ³May kinuwa na pe tu nagbasúlán tu Jeroboam nga pútut tu Nebat, nga ittu tu neparoán datu iIsrael nga nagbásul. Akkan na nga nigsán.

⁴Ay tu Mesha nga ári ka Moab, ay magtar-tarakan ka karneru. Káda dagun ay mangidde kitu ári ka Israel ka 100,000 nga urbun karneru, se dùdut na 100,000 nga toru wa karneru. ⁵Ngamay kane matay tu Ari Ahab, ay nagribilde tu Mesha kitu ári na Israel. ⁶Ay díkod, nagtálaw tu Ari Joram ka Samaria se na nawe inurnung datu suldádu na. ⁷Ay nangibon ka mawe mangikagi kitu Jehoshafat nga ári ka Juda nga nagribilde ya ári ka Moab kaggína. Ay nán na kaggína, “Nagribilde kiyà in ya ári ka Moab. Sengán nà a mawe manggubát kaggína?” Ay nán tu Jehoshafat nga nesungbát, “Ò, a. Sissa ta mà. Daya suldádu ku, ay suldádu muda, se daya kabalyu ku ay kabalyu muda pe. ⁸Ay nán pikam tu Jehoshafat, “Ka wàna ya dalenan tada nga mawe?” “Manalen tada ka ir-ir-er ka Edom,” nán tu Joram.

⁹Ay díkod nagbulun da nga nawe datu ári ka Israel se tu ári ka Juda, kabulun da pe tu ári ka Edom. Ay kane pittu ngalgaw da ngin na magpat-patoli kitu nagdal-dalen da, ay namminán da ka danum. Awan da inuman nin, se áwan da pe ipenum kadatu rù-rùrut da an-animál da. ¹⁰Ay nán tu ári ka Israel, “Ayuy! Neturung nitta nga tallu nád ne APU nga ipaábà kiya ári ka Moab?” ¹¹Ay nán tu Ari Jehoshafat, “Awan agpà profeta kídì ta, nga pakiamomanan tada ke APU?” Ay nán tu isa kadatu upisiyál tu Ari Joram, “Atán kiddi nge Elisha nga pútut tu Shafat. Aggína ya kaseng tu Elias kitun.” ¹²Ay nán tu Jehoshafat, “Ò, kurug nga am-amomanán ne APU yán na tolay.” Ay díkod nawe datu tallu wa ári ka giyán tu Elisha.

¹³Ay nán tu Elisha kitu ári ka Israel: “Taanna, tura nga iyà ya napannán nu? Mawe kayu a nga makiseng kadaya profeta datu mannákam nu!” May nán tu ári ka Israel, “Akkan! Ta e APU ya nangituring kadakami nga tallu

wa à-ári kiddi, ta ipaábà nakami kiya ári ka Moab!” ¹⁴ Ay nán tu Elisha, “Isipatà ke APU nga Mannakabalin ki Ngámin na sibbiyág nga sir-sirbiyán ku, nga nu akkan nala kuma nga gapu ke Jehoshafat nga ári ka Juda, ay akkan taka kuma at-atangyaan. ¹⁵ Ngamay mangayáb kayu ka nalaing nga magtukár ka arpa.” Ay kane madama magtukár tu maragtukár ka arpa, ay naalubuwán tu Elisha ki pannakabalin ne APU. ¹⁶ Ay se na nán, “Ummán kídi ya kagiyan ne APU: ‘Paltuwádan ku ya adu wa battung kídi nga natikágan na tanáp.’ ¹⁷ Ta nán ne APU nga, ‘Awan masingan na báli se udán, may mapnu ka danum idi nga tanáp, ta senu atán inuman nu se daya báka nu se daya an-animál nu.’ ¹⁸ Ay ur-úray yala yán ke APU. Ipaábà na kadakayu pe daya iMoab. ¹⁹ Ay sakúpan nu daya kapíyán na il-ileli se daya naabut ka darupírip nga íli. Ìlangngán nu daya napiya nga káyu da, ay se sultán nu daya gabbuwà da, ay se nu wa pannuwan ka batu daya napiya nga lusà da.” ²⁰ Ay kane pagmakát, kitu oras da nga magdátun, ay uwad danum ma nagaluweg nga gayát ka Edom, ay linnap na ngámin tu tanáp.

²¹ Ay kane madámag datu ngámin na iMoab nga inumbet datu à-ári nga manggubát kaggída, ay inurnung da ngámin datu lalláki da, nga annung da ya makigubát, annánà se lálákay, ay se da nippan da kitu namandanán tu íli da. ²² May kane gumniya datu iMoab kitu pag-pagmakát, ay nasingan da nga dag-daggáng tu danum nga ummán ka dága tu singan na. ²³ “Dága yán a!” nán da. “Nagpapátay kampela ngin datu suldádu datu tallu wa à-ári! Dádun, ta mawe tada ngin na magariisamsam kadaya kuw-kuwa da!” nán da.

²⁴ Ngamay kane dummatang da kitu kampu datu iIsrael, ay dinarup datu suldádu nga iIsrael da. Ay tútu nagtatagtág da nga nagulli datu iMoab. May impal datu iIsrael da. Ay adu tutu wala datu napatay da kaggída kitu nagappal da kaggída. ²⁵ Ay se da dinadál datu il-íli da, ay se da nga pinnu ka batu datu ngámin na napiya nga lusà da. Sinultán da datu ngámin na gabbuwà da, se da pe nga nilangngán datu ngámin napiya nga káyu da. Ay tittu tu darupírip pa abut natu íli Kir-hareset ngala datu nabansi. May linìmut pe datu nakaarmas ka isling ngala, se da nga sinákup. ²⁶ Ay kane masingan natu ári ka Moab nga tagay maábà in, ay inayabán na datu pittu gatut ta suldádu na nga nalaing ki ispáda, ta mawe da lumíwán kitu giyán datu suldádu, ta mawe da kitu ári ka Edom; may akkan da nakalíwán. ²⁷ Ay díkod, inalà natu ári tu manákam ma an-anà

na nga laláki, nga ittu kuma tu sumukát kaggína nga ári. Ay se na sinidug ga nedátun kitu útun tu darupíríp pa abut tu íli. Ay kane masingan datu iIsrael tun, ay nagansing da ay tútu nagguulli da ngin kitu íli da.

Tu nesisseng tu Elisha kitu búkud da babay

4 Ay kitu namissán, ay nawe tu búkud natu isa kadatu tangabubúlun na profeta ka giyán tu Elisha. Ay nán na, “Apu, natay yin tu atáwa ku. Ay ammu mu mà nga managgansing ke APU kitu kasibbiyág na. May kídi, tu tolay ya nakautángan na, ay inumbet ta mangalà kadaya duwa nga annánà ku nga laláki ka asassu na.”² Ay nán tu Elisha kaggína, “Nágan na kuwaan ku lugud? Nágan naya atán ka balay nu ta?” Ay nán na, “Awan ápu. Atán nala nga tangabutilya nga denu olfbo,” nán tu búkud da babay.³ Ay nán tu Elisha, “Mawe ka nga magtakkaw ka annung mu wa pangippayán ka denu. Kaduwan mu wala.”⁴ Ay se kayu wa lumnà se daya annánà mu ki balay nu, se kayu wa manggitap. Ay se mu wala alubuwán ngámin daya aggippayán na tingkaw mu kitu tangabutilya nga denu mu. Isibna mu ya káda aggippayán na mapnu.”⁵ Ay díkod, nawe kinuwa kurug natu búkud tu kinagi tu Elisha kaggína. Linumnà da se datu annánà na kitu balay da, se da nga nanggitap. Inalubuwán na datu aggippayán na ilbetán datu annánà na kaggína.⁶ Ay kane mapnu ngámin nin datu aggippayán da, ay nán na kitu isa nga an-anà na, “Mangilbet ka pikam ka aggippayán,” nán na. May “Awan nin,” nán tu an-anà. Ay ittu pe yin tu nekakusap natu denu nga umarúyut.⁷ Ay kane mabalin, ay nawe tu búkud kitu giyán tu Elisha, se na kinagi kaggína tu nàwa. Ay nán tu Elisha kaggína, “Mawe mu iláku win daya denu, ay se mu wa bayádan tu útáng mu. Ay ya mabansi nga pirà, ay ittu ya pagbiyág nu se daya annánà mu.”

⁸ Isa ngalgaw, ay nawe tu Elisha ka Shunem. Ay uwad nabánáng nga babay kitúni nga nagayáb kaggína nga mangán ka balay da. Ay nanggayát kitun, ay magsíbal peyang nga mangán tu Elisha kitúni nga balay nu manalen kitúni nga íli.⁹ Ay nán natu babay kitu atáwa na, “Ammu ku nga napikkilán na bobonan ne Dios yán nga tolay nga magsíbal peyang kanedi.¹⁰ Túya mangwa ta ka kuwartu na ki ngúdu na balay. Mangippáy

3:27 Mabalin na nagansing da ki mabalin na kuwaan tu Kemos nga diyos da iMoab kaggída, onu nagansing da ki mabalin kuwaan ne, APU nga Dios da iIsrael.

ta pe ka káma, tebol, tugaw se dílag na, ta senu atán ya pagyanán na nu umbet kídi.”

¹¹ Ay kane isa ngalgaw wa inumbet tu Elisha ka Shunem, ay nawe yin kitu kuwartu na, se nagimáng. ¹² Ay nán na kitu Gehazi nga asassu na, “Mawe mu mán na ayabán ya babay.” Ay díkod nawe na inayabán. Ay inumbet tu babay. ¹³ Ay nán tu Elisha kitu Gehazi, “Saludsúdam mán kaggína nu nágan naya annung ku nga kuwaan ka pagsubálit ku kaggína kadaya kuk-kuwaan na pára kadàta. Ay get nu atán piyán na nga kagiyan kiya ári onu kiya apu daya suldádu.” May nán tu babay, “Awan ku masápul, ápu, ta kabulun ku mà daya induan ku.” ¹⁴ Ay kane daddán, ay nán tu Elisha kitu Gehazi, “Nágan na nád ya annung ta kuwaan pára kaggína?” “Awan na nga an-anà a laláki, ay làlakay pe yin ya atáwa na,” nán tu Gehazi. ¹⁵ “Ayabán mu kammin,” nán tu Elisha. Ay díkod inumbet tu babay se nagsíkád kitu gagyangán. ¹⁶ Ay nán tu Elisha kaggína, “Nu isa dagun ki am-amung nedi nga tiyampu, ay atán nin à-àrun mu wa an-anà!” Ay nán tu babay, “O, ápu nga tolay ne Dios, akkan nà agpà a pangnamamáan ki áwan kammala ngin,” nán na.

¹⁷ May nabùsit kurug tu babay. Ay kane sumarunu nga dagun, kitu am-amung natun na tiyampu, ay nagan-anà ka laláki, nga ummán kitu kinagi tu Elisha kaggína.

¹⁸ Ay isa ngalgaw kane abay yin tu an-anà, ay nawe kitu giyán natu ama na nga atán maggáni. ¹⁹ Daddán nala, ay nán na kitu ama na, “Ya úlù, ama! Natakít ya úlù!” Ay díkod nán tu ama na kitu asassu na, “Abbayam ta ippan mu kitu ina na.” ²⁰ Ay díkod, imbay na se na nippan kitu ina na, ay se la nga umàrun kaggína. May kane mangalintutúgu, ay natay. ²¹ Neunè tu ina tu an-anà na kitu kuwartu tu Elisha, ay se na nepidda kitu káma, se na negitap tu kuwartu se yala nagtálaw. ²² Nawe kitu giyán tu atáwa na, ay se na nìraw ya, “Mangipàrob ka ka isa kadaya asassu se mangilbet ka asnu ta mawe yà ka giyán tu tolay ne Dios. Magulli yà kammin,” nán tu babay! ²³ “Taanna, tura ka mawe ka giyán na kídi? Akkan mà wayya nga algaw na aggiimáng kídi na, se akkan pe wayya nga tiyampu na piyasta na baru wa búlán!” nán tu atáwa na. “Oray mán. Mawe yà kammala ngin nin,” nán tu babay. ²⁴ Nepesagána na tu pagtàyán na nga asnu, ay se yala nagtakay ya dágus. Ay se na nán kitu asassu na, “Patagtágam mala ya asnu, akkan mu pagdal-dalenan nala nu akkan ku kagiyan kikaw,” nán na! ²⁵ Ay díkod, nagtálaw da se da nawe ka bantay Carmel nga giyán tu

Elisha. Ay kane malágib tu Elisha da, ay nán na kitu Gehazi nga bobonan na, “Tu babay ya iShunem tune na a! ²⁶ Ara mawe mu sabtan, se mu saludsúdan nu napiya da kam nga maggaáma se maggiína.” “Napiya kami kam,” nán natu babay nga nesungbát. ²⁷ Ngamay kane makadatang kitu giyán tu Elisha kitu útun tu bantay, ay nagukkab kitu àráng na, se na immán tu bingil tu Elisha. Ay tútu gamnídan kuma tu Gehazi, may nán tu Elisha kaggína, “Bay-án mu wala, ta mariribuán pà nang. Ay áwan kinagi ne APU kiyà nu nágan naya gapu na.” ²⁸ Ay nán natu babay, “Apu, akkan nà mà nagadang ka an-anà a laláki. Nán ku mà kikaw kitun na akkan nà a pangnamnamán.” ²⁹ Ay tútu nán tu Elisha kitu Gehazi, “Ara, magsagána ka, se mu alà idi tàdukud ku se ka mawe. Akkan ka makiamomán ki oray inna ki dad-dalenán. Nu atán makiamomán kikaw, ay akkam atangyaan. Ay nu dumatang ka, ay iparotun mu ya tàdukud ku kitu murang natu an-anà.” ³⁰ May nán natu babay, “Isipatà ki ngágan ne APU nga sibbiyág se kikaw, nga akkan nà magtálaw nu akkan taka kabulun,” nán na. Ay tútu kumíwid tu Elisha kaggína. ³¹ Nunna tu Gehazi. Ay kane dumatang kitu balay tu babay, ay neparotun na tu tàdukud tu Elisha kitu murang natu an-anà. May áwan nala pakasinnán na sibbiyág tu an-anà. Ay díkod, nawe na sinabat tu Elisha se na nán, “Akkan nabiyág tu an-anà.”

³² Ay kane dumatang tu Elisha kitu balay, ay nasingan natu natay nga an-anà a nepipidda kitu káma na. ³³ Linumnà, ay se yala nanggítap. Dudduwa da se itu an-anà. Ay se yala nga nagkarárag ke APU. ³⁴ Ay se na ngala pinaglábán tu an-anà. Nippáy na tu mútung na kitu mútung tu an-anà, se tu mata na kitu mata natu an-anà, se datu íma na kitu íma tu an-anà. Ay kitu aglalákab na kitu an-anà, ay main-ínut ta pumásu tu baggi tu an-anà. ³⁵ Ay se yala nagsíká d kammin tu Elisha, se yala nakad-adalen kitu kuwartu. Ay se na manin pinaglábán tu an-anà. Ay se yala nakabanán ka namimpittu tu an-anà, ay se yala nagladdáng. ³⁶ Ay se yala pinaayabán tu Elisha kitu Gehazi tu ina natu an-anà. Ay kane lumnà tu babay kitu kuwartu, ay nán tu Elisha kaggína: “Ye yanin ya an-anà mu.” ³⁷ Ay nagukkab tu babay kitu giyán bingil tu Elisha, se na inalà tu an-anà na, se da lumawán kitu kuwartu.

Tu nakas-kasdáaw nga kinuwa tu Elisha kitu pinagguulát

³⁸ Ay se yala nawe manin tu Elisha ka Gilgal. Ay nepàmu nga kitun na tiyampu, ay magulát da kattoni. Ay kitu isa nga algaw, ay inumbet datu tangabubúlun na profeta ka giyán tu Elisha. Ay kitu kaatán da nga magtutúgaw kitu àráng na, ay nán na kitu asassu na, “Mawe ka manglappa ka kanan dedi nga profeta.” ³⁹ Ay nawe tu isa kaggída nga magtagilpa kitu sir-sirát. Ay nakasmà ka barráw nga kabatíti. Namugsong ka adu, ay se na ginìgep, se na nga nipnu kitu limpa da. May akkan na am-ammu nu nágan datun. ⁴⁰ Ay kane malútu, ay inádaw da ngin tu limpa da. Ay kane makakkán da ngin, ay nakasáraw da kitu Elisha nga nán da, “Apu, ummán ka atán sabídung nide limpa!” nán da. Ay tútu maddi da kanan nin. ⁴¹ Ay tútu nán tu Elisha, “Pangilbet dà mán ka arína,” nán na. Nippáy na tu arína kitu bángá, ay se na nán, “Ara ngin. Pagádaw nu win daya tolay, sen mangán da. Ay kane mangán da manin, ay akkan nin nasablè tu limpa.

⁴² Ay kitu namissán, ay uwad tolay ya naggayát ka Baal Shalisha nga nangilbet kitu Elisha kadatu gayát kadatu nunna nga ápit na; duwa púlu bukal la sinápáy ya nàwa ki arína sibáda, se apaggáni nga trígo. Ay nán tu Elisha kitu asassu na, “Iddem kadaya tolay, ta senu atán kanan da.” ⁴³ May nán natu asassu na, “Umanáy agkà yán kadaya magatut ta tolay?” May nán tu Elisha manin, “Iddem kaggída ka kanan da. Ta nán ne APU nga mabtug da, ay atán pikam bunna da,” nán na. ⁴⁴ Ay díkod, neduy-ág na tu sinápáy. Ay nàwa kurug tu kinagi ne APU nga mabtug da, ay se atán pikam bunna da.

Tu nakaagásan tu Naaman

5 Uwad ap-apu datu suldádu ka Siria nga nagnágan ka Naaman. Pà-pàgan tutu wala natu ári ka Siria tu Naaman, ta gapu kaggína, ay pinangábà ne APU da ki gubát. Narungat ta suldádu tu Naaman, ngamay maglappang. ² Ay kitun, kitu nangraut datu iSiria ka Israel, ay uwad tiniliw da nga babbalasítang nga iIsrael. Ay nagbalin ka asassu natu atáwa tu Naaman. ³ Ay kitu isa nga algaw, ay nán natu babbalasítang kitu apu na, “Nu mawe kuma ngala nge apu ku wa Naaman kitu profeta nga atán ka

5:1 Aram pe ya isa nga ngágan na Siria.

Samaria, ay agásan na kiya lappang na.” ⁴Ay díkod nawe tu Naaman kitu apu na, ay se na kinagi kaggína tu kinagi natu babbalasítang nga Israel. ⁵Ay nán na tu ári kaggína, “Mawe ka a. Ay magsúrát tà kitu ári ka Israel.”

Ay díkod nawe tu Naaman. Nangitúgut ka 340 kílu nga silber, se 68 kílu nga balitù, se sangapúlu nga bádu. ⁶Ay ag-agtu na pe tu súrát natu ári da kitu ári ka Israel. Tu idi tu atán kitu súrát: “Nebon ku we Naaman na upisiyál ku kikaw, ta senu agásam mu ya lappang na.” ⁷Ay kane mabása natu ári na Israel tu súrát, ay pinìsi na tu bádu na se na nán, “Taanna, tura paagásan na ári kiyán kiyà ya tolay ya maglappang? Dios sà agkà ta, nga atán pannakabalin na nga mamatay se mamaltu! Pambarán na kammala ngin nin na makisáwad kiyà!” nán na.

⁸Ngamay kane madámag tu Elisha nga profeta ne Dios nga pinìsi natu ári na Israel tu bádu na, ay nawe na nepekagi kitu ári ya, “Taanna, tura mu pinìsi ya bádu? Papannam mu we Naaman kiyà, ta senu mammuwán na nga atán profeta kídì Israel.”

⁹Ay tútu nawe tu Naaman kitu giyán tu Elisha. Inalà na datu takay na se datu kabalyu na. ¹⁰Nangibon tu Elisha ka mangikagi kitu Naaman ka: “Mawe ka kanu sumarub nga mamin-pittu ka wángag Jordan, ta senu pumiya kammin ya lublub mu, ay nadalus ka ngin.” ¹¹May kane makagi tun kitu Naaman, ay nakarungat ta nán na, “Nán ku nu umbet nà a sabtan, se nà ikarárag ke APU nga Dios na, se na ipasayaw ya íma na kiya bátug daya lappang ku ay se yà a maagásan. ¹²Wayya la nga atán napì-piya nga wángag kídì Israel may datu wángag Abana se Farpar ka Damasco! Di kuma nga datuni yala ngin ya pagsarubán ku ta senu maagásan nà!” nán na. Ay se yala mawe yin na sirrurungat. ¹³Ngamay nán datu bobonan na kaggína, “Apu, akkan mu kadi kuwaan ya ipàwa naya profeta kikaw nu nasulit? May tura mu akkan màwa ya nalapat tala nga pàwa na kikaw? Mawe ka mà ala nga sumarub ba mamin-pittu, ay se ka la maagásan.” ¹⁴Ay díkod nawe tu Naaman ka wángag Jordan, se yala sumarub nga namin-pittu, nga ummán kitu kinagi tu bobonan ne Dios. Ay kane mabalin, ay pummiya kurug kammin tu lublub na; ummán ki lublub an-anà. Ay nadalus sin.

¹⁵Ay díkod nagulli tu Naaman se datu ngámin kabbulun na kitu giyán tu profeta Elisha. Ay nagsíkád da kitu giyán na, se na nán: “Kídì yin, ay nammuwán ku win na áwan nin sabáli nga Dios kídì kalawagán, nu di ya Dios na Israel ngala. Ay túya alà mu agpà ápu dedi na nga panaruanggam

ku kikaw,” nán na. ¹⁶ May nán tu Elisha: “Isipata ku ki ngágan ne APU wa sibbiyág nga sir-sirbiyán ku, nga áwan ku awátan kadayán.” Ipapílit tu Naaman na idde, may maddi kammala tu Elisha. ¹⁷ Ay tútu nán tu Naaman, “Nu akkan mu awátan dedi nga panaruanggam ku, ay palubúsán nakami mán lugud da mangalà ka lusà kídi, ta alà mi ka babalay mi. Ya annung da ngala agtuwan daya duwa nga molo ya alà mi. Ta manggayát kídi yin, ay akkan nà in magdátun kadaya sabáli nga diyos, nu di ke APU wala. ¹⁸ Ay sápay kuma ta pakawanan nà ne APU ki amul-bulun ku ki ári ku wa mawe peyang magdáyaw kitu templo tu diyos da nga Rimmon. Gapu ta magkemit tu ári ki ímà, ay mearát tà a magukkab kitu unag templo. Pakawanan nà din nala ne APU.” ¹⁹ Ay nán tu Elisha, “Mawe ka lugud din na simpipiya ya uray mu.

Ngamay kane makaadayyu tu Naaman nin, ²⁰ ay nán tu Gehazi nga bobonan tu Elisha kitu uray na, “Taanna, tura binay-án nala naya apu ku ya Naaman kiyán na iSiria, nga áwan na inala-alà kadatu panaruanggam ma nilbet na! Ki ngágan ne APU wa sibbiyág, mawe ku aplan ta magadang ngà ka oray inna kaggína.” ²¹ Ay díkod, impal tu Gehazi de Naaman. Ay kane masingan tu Naaman, ay nagdiság kitu takay na se na sinabat nga nán na, “Nágan nàwa?” nán tu Naaman. ²² Ay nán tu Gehazi, “Awan a. Pinàpal nakayu tu apu ku ta atán da alalbet ta duwa nga profeta nga babbágu nga gayát ka bantay Efraim. Ay piyán na kanu nu iddán muda ka 34 kílu nga silber se duwa nga bádu.” ²³ Ay nán tu Naaman, “Ara, alà mu wala ngin ide 68 kílu nga silber,” nán na nga nepílit. Nippáy na datu silber ki duwa nga kádus se datu duwa nga bádu. Ay se na nepetulud tu Gehazi kadatu asassu na. ²⁴ Ay kane dummatang da kitu bantay, ay inalà tu Gehazi datu agtu datu asassu, se nada pinagulli yin. Ay se na nawe nesirù datu duwa kádus kitu balay na. ²⁵ Ay kane mawe kitu giyán tu apu na nga Elisha, ay “Naggay-gayatám Gehazi?” nán tu Elisha kaggína. “Awan ku mà nagal-alítán ápu,” nán tu Gehazi. ²⁶ May nán tu Elisha, “Akkan mu ammu wa atán ya ispiritu ku kitúni kitu nagdiság ne Naaman kitu takay na nga manabat kikaw? Ittu agkà idi ta, ya oras sa angngáwat ta kadaya, pirà, se bádu, se kamulán olíbo, se kaubásan, onu karneru se báka onu asassu? ²⁷ Ay gapu kiya kinuwám, ay magalit tu sadúra ne Naaman kikaw se kadaya gakagaka mu peyapeyang ngin ka panda.” Ay

5:17 Ya kur-kurugan da kitun, ay madáyaw ya isa nga Dios kiya lusà na kampela ngin.

kane magtálaw tu Gehazi, ay naglappang nga dágus. Pummusà tutu wala tu lublub na kitu lappang na.

Tu naglattát nga parakul

6 Ay kitu isa ngalgaw, ay nawe tu bungguy da profeta kitu giyán tu Elisha. Ay nán da kaggína: “Sinnam ápu. Bittì pà nang idi nga pagguurnúngán tada. ² Ay nu piyán mu, ay mawe kami nga magkallang ka aggisa kami nga káyu ka Jordan, ta mangwa kami pikam ka pagguurnúngán tada,” nán da. “Ara nu a lugud.” nán tu Elisha! ³ Ay nán na tu isa kadatu profeta, “Nu mabalin kuma, ápu, ay bulunan nakami la ngin.” nán na. Ay “Ara. Dád nu a,” nán tu Elisha. ⁴ Ay díkod nebulun kaggída. Ay kane dumatang da ka Jordan, ay magkallang da ngin kadatu káyu. ⁵ May kane magkallang tu isa kaggída, ay nasàtu tu parakul na. Ay nagdittág kitu danum. Ay tútu nakasáraw, wa nán na, “Ayuy, ápu! Takkaw ku pedin tun!” nán na kitu Elisha. ⁶ Ay nán tu Elisha, “Kawà na ya nagdittagán na ta?” nán na. Ay kane itùgud natu laláki, ay nangalà tu Elisha ka pasanga káyu, ay se na nepadtu kitúni. Ay naglattát tu parakul. ⁷ “Ara mawe mu alà in,” nán tu Elisha kitu laláki! Ay tútu nawe inalà natu laláki tu parakul.

Tu naniliw tu Elisha kadatu suldádu nga iSiria

⁸ Ay kitu madama nga gubatan tu ári ka Siria datu iIsrael, ay minítng na datu upisiyál na. Kinagi na kaggída nu ka wàna nga giyán ya pagkampuwán da. ⁹ May dágus sala nga kinagiyánan tu Elisha tu ári na Israel: “Magtaron kayu. Akkan kayu mawe kitúni nga giyán, ta mawe daya iSiria kitúni.” ¹⁰ Ay díkod nangipàrob tu ári na Israel ka mawe mangagi kitu mag-agyán kitúni nga giyán nga magtar-taron da. Kag-kagiyánan peyang tu Elisha tu ári na Israel nga magtar-taron kitúni nga giyán.

¹¹ Ay gapu kitun, ay nariribuán pà nang tu ári da ka Siria. Ay tútu inayabán na datu ù-upisiyál na, ay se na nán, “Inna kadakayu ya kakumplut na ári na Israel?” ¹² Ay nán natu isa kadatu upisiyál na: “Awan, ápu ári. Nge Elisha nga profeta ka Israel ya mangipakammu ki ári na Israel kadaya kag-kagiyan mu, oray nu atán ka ki unag na kuwartu mu.” ¹³ Ay díkod nán na tu ári, “Mawe nu ammuwan nu kawà naya giyán na, ta senu mapatiliw ku.” Ay uwad nangikagi nga atán ka Dotan tu Elisha. ¹⁴ Ay

díkod nangipàrob tu ári ka adu wa suldádu na, se datu nakatakay ya suldádu na, se nakakabalyu nga mawe ka Dotan. Gabi kane dumatang da, ay linìmut da tu íli.

¹⁵ Ay nasápa nga nalukág tu asassu tu Elisha. Kane lumawán, ay nasingan na nga nalìmut tu íli kadatu suldádu wa nakakabalyu, se nakatakay kadatu takay da nga makigubát. Ay nán na kitu Elisha, “Ayuy, ápu! Nágan naya kuwaan tada ngin?” ¹⁶ “Akkan ka magansing,” nán tu Elisha, “ta ad-adu daya suldádu nga kabulun ta may aggída!” ¹⁷ Ay se yala nagkarárag tu Elisha nga nán na, “O APU, lùtám agpà ya mata na asassu ku, ta senu masingan na. Ay linùtán kurug ne APU tu mata natu asassu, ay se na ngala nasingan tu bantay nga nalokop ka kabalyu se takay da makigubát nga magap-apuy. Nakapalebute da kitu giyán tu Elisha. ¹⁸ Ay kane darupan datu iSiria ngin tu Elisha, ay nagkarárag ke APU nga nán na, “O APU, kulápan muda mán agpà.” Ay tútu pinagkúláp ne APU da nga ummán kitu agngan tu Elisha. ¹⁹ Ay se yala lummawán tu Elisha, se na nán kaggída, “Akkan ittu ide ya dálen, se akkan ittu idi nga íli ya giyán na tolay ya sap-sapúlan nu! Kumíwid kayu kiyà ta ippan takayu ka giyán na,” nán na. Ay se nada neturung ka Samaria.

²⁰ Ay kane makadatang da kitu íli, ay nagkarárag manin tu Elisha: “O APU, lùtám daya mata da, ta senu makasingan da kammin.” Ay tútu linùtán ne APU datu mata da, ay nakasingan da kammin. Ay pagkilát da ngala nga atán da kitu unag natu íli Samaria ngin. ²¹ Ay kane masingan tu ári ka Israel datu suldádu wa iSiria, ay nán na nga nesáraw kitu Elisha: “Ama, patayan kuda? Patayan kuda, ama?” nán na. ²² May nán tu Elisha, “Akkan! Akkan muda patayan. Akkan ta mà patayan daya suldádu nga natiliw ki gubát. Iddán muda ka kanan da se inuman da, ay se muda pagullian kammin ki ári da,” nán na. ²³ Ay díkod, pinagsay-am tu ári ka Israel da. Ay kane mabalin da mangán se uminum, ay pinagulli nada ngin kitu ári da. Ay nanggayát kitun, ay akkan nin rinaut datu iSiria ya Israel.

²⁴ Ay kane mabà-bayág la ngin, ay inurnung tu Ben-hadad nga ári ka Siria datu suldádu na, se da nawe linìmut ya Samaria. ²⁵ Ay gapu kitun, ay napágus tu ulát ka Samaria. Tu úlu na isa nga asnu, ay magbanor ka walu púlu wa pinaláta nga silber; ay tu tangaakap pa rugit kalapáti, ay iláku da ngin ka limma nga pinaláta nga silber.

6:25 Mabalin ittu ya agpangágan da ki bukal na tagilpa.

²⁶ Isa ngalgaw, kane magdal-dalen na lumíwán tu ári ka Israel kitu útun tu darupírip tu íli, ay uwad babay ya kinumraw kaggína, “Apu ári, pangaásim agpà ta sengán nà,” nán na! ²⁷ Ay nán tu ári, “Nu akkan naka sengán ne APU, kawà na kuma ya pangalàán ku ka iseng ku kikaw? Awan ku wa trígo onu bási nga midde kikaw. ²⁸ Nágan naya problema mu ta?” nán na tu ári. Ay nán na tu babay, “Nán nedi nga babay kiyà, ‘Kanan ta ya an-anà mu nga laláki kídi nga algaw, ay nu kaláwa ay ya an-anà ku nga laláki ya kanan ta,’ nán na. ²⁹ Ay díkod, linútu mi tu an-anà ku se mi kinnán. Ay kane kaláwa, ay nán ku kaggína nga ‘Ya an-anà mu pe yin ya kanan ta,’ nán ku, may nesirù na mán kammin.” ³⁰ Ay kane magína na tu ári tu kinagi natu babay, ay pinìsi na tu bádu na kitu pannakit na. Ay kaggína nga magdal-dalen kitu útun tu darupírip, ay nasingan datu tolay nga langgusti tu amin-unag nga bádu natu ári. ³¹ Ay nán na tu ári, “Patayan nà din ne Dios, nu akkan ku mapagsibna kídi nga algaw ya úlu se baggi ne Elisha nga pútut tu Shafat.”

³² Ay nangibon tu ári yin ka mawe ka giyán tu Elisha. Ay kitun na oras, ay atán tu Elisha kitu balay na nga magtutúgaw nga makiam-amomán kadatu pangmanàman na ilIsrael. Ngamay sakbay nga dumatang tu nebon tu ári, ay nán tu Elisha kadatu pangmanàman, “Sinnan nu kod ya maragpatay kiyán. Atán nebon na nga umbet mamatay kiyà. Ay nu dumatang kídi, ay manggitap kayu, se akkan nu palnàan. Gumun-gunud ya apu na kaggína.” ³³ Ay kitu akun-oni pikam tu Elisha, ay atán kurug gin tu nebon tu ári. Ay nán na, “E APU ya gapu naya agrig-rígát tada. Kannán ku pikam mala idaggán ya isisseng na?”

7 Ngamay nán tu Elisha, “Ginám ya kagiyan ne APU! Tu idi ya nán na: ‘Ki ummán kídi na nga oras nu kaláwa, kiya ruwáangan na Samaria, ya isa nga pinaláta nga silber ay makagátang ka limma kílu wa napiya nga arína, onu sangapúlu kílu wa sibáda.’” ² Ay nán natu upisiyál nga agkemitán tu ári kitu Elisha: “Awan nala. Oray nu lútán ne APU ya lángit, ay akkan màwa yán.” May nán tu Elisha nga sumungbát, “Masingan mu wa màwa yán nu kaláwa, may akkan mu maramanán.”

³ Ay uwad da appát nga lalláki nga maglappang nga magtutúgaw kitu giyán ruwáangan tu íli. Ay nán da kitu isa isa kaggída, “Tura tada magtutúgaw wala kídi nga magiddag ki katay tada? ⁴ Matay tada ki bisin nu lumnà tada ki íli, ay páda na pe nu mag-agyán tada ngala kídi, ay matay

6:26 Ummán ki bittì a kalsáda tu tannag tu darupírip da kitun.

tada pe. Túya napì-piya ngala ngin nu mawe tada sumúku kadaya suldádu wa iSiria. Ay nu akkan ditte an-anuwan ay napiya pà nang, may nu patayan ditte, ay matay tada mà kammala ngin nin!” nán da. ⁵ Ay díkod, kane gì-gìbat tin, ay nawe da kitu kampu datu iSiria. May kane dumatang da, ay áwan da nadatang nga tolay. ⁶ Ata nepagina ne Apu kadatu suldádu wa iSiria ya adudúrán na adu wa takay suldádu, se magtatagtág ga kabalyu, se págat da adu tutu wala nga suldádu. Ay tútu nán da kitu isaisa kaggída, “Inayabán na ári daya iIsrael ya ári daya Heteo, se Egipto nga manggubát kadátada,” nán da. ⁷ Ay tútu nagtatálaw da kitu gì-gìbat, ta mansing da matay. Ay pinanáwan da ngala tu báwi da, se datu kabalyu da, se asnu da, se datu ngámin na kuw-kuwa da. Binay-án da ngala tu kampu da. ⁸ Ay kane makadatang datu appát nga lalláki nga maglappang kitu kampu datu iSiria, ay linumnà da kitu isa nga báwi, se da nangán se nagingum. Inalàán da datu silber, se balitù, se bad-bádu, se da nawe nesiruán da.

⁹ May nán da kitu isa isa kaggída, “Akkan napiya idi kinuwa tada ngi. Napiya ya dámag kídi nga algaw. Nu akkan tada nga kag-kagiyan se idaggán tada ya kaláwa, ay kurug gala nga mapánis tada. Túya, dá dun ta mawe tada idámag kadaya akkobung naya ári.” ¹⁰ Ay díkod, nagulli da ka Samaria, ay se da nán kadatu guwardiya kitu íli: “Nawe kami ka kampu datu iSiria, may áwan mi nasingan se nagina nga tolay kitúni. Tittu datu kabalyu se asnu nga nakasílu pikam daya atán kitúni. Ay oray datu báwi da, ay it-ittu da kam.” ¹¹ Ay díkod nawe nesáraw datu guwardiya kadatu tolay tu dámag, ay nedámag da pe yin kadatu akkobung natu ári. ¹² Ay kitun kam nga gabi, ay bummángun tu ári, se na nán kadatu upisiyál na, “Kagiyan ku kadakayu ya palánu daya iSiria. Ammu da nga mabis-bisinán tada. Túya lumawán da kitu kampu da se da nawe nagsirù ki sir-sirát, ta nán da, ‘Nu lumawán da kiya íli da, ay tiliwan tada da, ay se tada langkan ya íli da,’ nán da.” ¹³ Ay nán na tu isa kadatu upisiyál na, “Mangibon tada kadaya lalláki nga mawe maningan nu kustu yán. Atán pikam limma nga nabansi nga kabalyu nga pagtàyán da. Ay nu matay da, ay páda na kam oray atán da ngala kídi ta matay tada ma kammala ngámin na sangapáda, nga ummán kadatu adu wa nagkakátay yin na kabbulun tada.” ¹⁴ Ay díkod, naglúgán datu binon tu ári kadatu duwa nga takay da nga makigubát, se da nawe sinnan nu nágan tutu wala tu nàwa kadatu suldádu nga iSiria. ¹⁵ Ay nawe da dinùdop da panda ka wángag Jordan, may pabeg netarawesáng ngala nga bad-bádu datu nasingan da,

se datu ar-aruminta nga nippaán datu iSiria kitu burung da nga magtálaw. Ay díkod, nagulli kammin datu binon tu ári, se da kinagi kaggína datu nasingan da. ¹⁶ Ay tútu nagkakápan datu iSamaria kitu kampu datu iSiria nga nagarisamsam kadatu kuw-kuwa da. Ay díkod nàwa kurug tu kinagi ne APU kitu Elisha nga ya isa nga pinaláta nga silber, ay makagátang ngin ka limma kílú arína trígo, onu sangapúlu kílú wa sibáda. ¹⁷ Ay tu upisiyál nga agkemitán tu ári tu piníli na nga magguwardiya kitu ruwáangan tu íli. Ay kane maglalawán datu tolay, ay nekálin tu upisiyál, ay nesarasarat datu tolay. Ay tútu natay. Ay nàwa kurug tu kinagi tu Elisha kitu ári, kitu nelalbet na kitu giyán Elisha. ¹⁸ Ata nán tu Elisha kitu ári nga, “Ki ummán kídí nga oras nu kaláwa, ki ruwáangan na Samaria, ay makagátang kayu win ka sangapúlu kílú wa sibáda, onu limma kílú wa napiya nga arína ki isa ngala nga pinaláta nga silber,” nán na. ¹⁹ Ay nán tu upisiyál kitu Elisha kitun nga, “Awan nala. Oray nu lútán ne APU ya lángit, ay akkan màwa yán!” nán na. Ay nán tu Elisha nga nesungbát kaggína kitun: “Masingan mu wa màwa yán, may áwan mu maramanán kadayán!” ²⁰ Ay ittu kurug tu nàwa, ta nadam-dam-án datu tolay tu upisiyál kitu ruwáangan tu íli, ay tútu natay.

Tu nagulli tu babay nga iShunem kitu balay na

8 Ay nán tu Elisha kitu babay nga ina natu pinaltu na nga an-anà, “Magtálaw kayu kídí, ta pagulatan ne APU idi nga íli ka pittu dagun. Mawe kayu magyán pikam ka sabáli íli.” ² Ay kinurug natu babay tu kinagi tu Elisha. Nawe da nga tangabalay ka íli datu Filisteo. Nagyán da kitúni ka pittu dagun. ³ Ay kane malpás tu pittu dagun, ay nagulli da kammin kitu íli da ka Israel. Nawe nakim-imallà kitu ári, nga sápay kuma ta mepatulli kaggína tu balay na se tu lusà na. ⁴ Ay kitun na oras, ay makiam-amomán tu ári kitu Gehazi nga asassu tu Elisha. Ay nán tu ári kaggína, “Ibàbànan mu mán kiyà ngámin daya nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa ne Elisha,” nán na! ⁵ Ay kane ibàbànan tu Gehazi tu namaltu tu Elisha kitu an-anà natu babay nga iShunem, ay inumbet pe yin tu babay nga makiseng kitu ári. Ay nán tu Gehazi, “Apu ári, tu ide tu babay, se tu idi ya an-anà na nga pinaltu ne Elisha,” nán na. ⁶ Ay kane saludsúdan tu ári tu babay, ay nebàbànan tu babay tu nàwa. Ay díkod, pinasengán natu ári kitu isa kadatu upisiyál na tu babay nga nán na, “Sengán mu ta senu mepatulli

kaggína daya ngámin na kuw-kuwa na. Ay oray daya ápit na lusà na kitu kaáwan na ka pittu dagun, ay idde nu ngámin pe kaggína.”

⁷ Ay nawe tu Elisha ka Damasco. Ay nepàmu wa magtakit tu Ben-hadad nga ári ka Siria. Ay kane madámag tu ári nga atán tu Elisha, ⁸ ay nán na kitu Hazael nga isa kadatu upisiyál na, “Mawe ka mán ka giyán ne Elisha. Mangitúgut ka ka rigálu, ay se mu pasaludsud kaggína ke APU nu bumílag gà pikam.” ⁹ Ay díkod nangipakagtu tu Hazael ka nagbal-baláki nga rigálu nga gayát ka Damasco kadatu appát púlu wa kámel. Ay kane dumatang kitu giyán Elisha, ay nán na, “Binon nà kídì ne ápu Ari Ben-hadad nga asassu mu, ta pasaludsud na kikaw nu bumílag pikam kitu sinakit na.” ¹⁰ Ay nán tu Elisha kaggína, “Nepakammu ne APU kiyà a matay, may mawe mu kagiyán kaggína nga bumílag.” ¹¹ Ay se la binubutgán tu Elisha tu Hazael, panda kane maal-aliyawwán tu Hazael. Ay se yala sumángit tu Elisha. ¹² “Taanna, tura ka sumángit, ápu?” nán tu Hazael. Ay nán tu Elisha, “Ata ammù ya nadakè a kuwaan mu kadaya iIsrael. Sidúgan mu daya nadarupírip nga íli da, se patayan mu daya babbágu da, ay se mu isap-sapled daya bibittì a ababbing da, ay oray daya nabùsit ay battaán muda.” ¹³ “Paanna ya akàwa ku ki ummán kiyán? Ay ur-úray yà mà ala nga tolay.” nán tu Hazael. Ay nán tu Elisha nesungbát, “Nepakammu ne APU kiyà nga ikaw ya sumukát ta ári ka Siria.” ¹⁴ Ay pinanáwan na tu Elisha, ay se la nagulli kitu apu na. Ay nán tu Ari Ben-hadad, “Nágan na tu kinagi ne Elisha kikaw?” “Bumílag ka kanu kammin,” nán tu Hazael nga nesungbát. ¹⁵ May kane láwa na, ay nangalà tu Hazael ka ulat, se na binasa se na nìmut kitu murang tu ári panda kane matay. Ay tútu tu Hazael lin tu sumukát nga ári ka Siria.

Tu naggári tu Jehoram ka Juda

¹⁶ Ay kitu mekalimma dagun kitu nagturáy tu Joram nga pútut tu Ahab ka Israel, ay nanggayát ta magturáy ka Juda tu Jehoram nga pútut tu Jehoshafat. ¹⁷ Tallu púlu se duwa dagun tu Jehoram kane magári, ay walu dagun na nga nagturáy ka Jerusalem. ¹⁸ May nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na, nga ummán kadatu kinuw-kuwa tu Ahab nga katugángan na, se datu kinuw-kuwa datu nunna nga à-ári ka Israel. ¹⁹ May akkan piyán ne APU nga dadàlan ya Juda, gapu ta nekari na kitun kitu

bobonan na nga David, nga atán magturáy kadaya púpútut peyapeyang ka panda na.

²⁰ Ay kitu nagturáy tu Jehoram, ay nagribilde datu iEdom ka Juda, se da namíli ka ári da kampela ngin. ²¹ Ay díkod, nawe tu Jehoram ka Zair, kabbulun na datu ngámin na nakatakay ya suldádu na. Ngamay pinalebután datu suldádu ka Edom da. Ay kane gabi ay dinarup da datu iEdom, nga nanglimut kaggída. Ay se la nagtálaw wa nagguulli datu suldádu na kadatu babalay da. ²² Ay nanggayát kitun, ay nesisibna ngin ya Edom ka Juda. Ay kitun kam nga tiyampu, ay nagribilde pe ya Libna.

²³ Ay datu duddúma nga nà-nàwa kitu nagári tu Jehoram se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrat da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Juda. ²⁴ Ay kane matay tu Jehoram, ay netaman da kitu lúbù datu apuapu na kitu íli tu David. Ay tu pútut na nga Ahazia tu sumukát kaggína nga nagári.

Tu nagturáy tu Ahazia ka Juda

²⁵ Ay kitu mekasangapúlu se duwa dagun kitu nagturáy natu Joram nga pútut tu Ahab ka Israel, ay ittu tu inanggayát tu Ahazia nga pútut tu Jehoram nga magturáy ka Juda. ²⁶ Ay duwa púlu se duwa dagun tu Ahazia kane magári. Nagyán ka Jerusalem. Ay makadagun na ngala nga nagturáy ka Jerusalem. Ay tu Atalia nga ina na, ay apúku natu Omri nga nagári pe kitun ka Israel. ²⁷ May tinlad kammin tu Ahazia datu kinuw-kuwa datu akkobung tu Ahab, ta katugángan na lugud tu Ahab. Nadakè datu kinuw-kuwa na ki agsisíngan ne APU.

²⁸ Ay nebulun tu Ari Ahazia kitu Joram nga pútut tu Ahab nga nawe ka Ramot-gilead nga nanggubát kitu Hazael nga ári ka Siria. Ay kane mabigádan tu Ari Joram kitu naggugubát da, ²⁹ ay nagulli kammin ka íli Jezreel nga magpabílag. Ay kitu kaatán na kattoni, ay nawe sinùbangán tu Ahazia.

Tu nagturáy tu Jehu ka Israel

9 Ay inayabán tu profeta Elisha tu isa kadatu tangabubúlun na profeta se na nán kaggína, “Magsagána ka, ta mawe ka ka Ramot-gilead. Alà mu idi nga tangabutilya nga denu olíbo. ² Ay nu dumatang ka kattoni, ay sapúlan mu we Jehu nga pútut tu Jehoshafat nga apúku tu Nimshi.

Ay nu masmà mu, ay ayabán mu ki isa nga kuwartu nga adayyu kadatu kabbulun na. ³ Ay se mu isiyà ki úlu na ya denu olíbo, ay se mu nán, “Tu idi ya nán ne APU. ‘Ikaw ya piníli ku nga magári ka Israel,’” nán mu. Ay se ka ngala nga magtálaw wa dágus.

⁴ Ay díkod, nawe tu bag-bagu nga profeta ka Ramot-gilead. ⁵ Ay kane dumatang kitúni, ay nasingan na tu Jehu nga magtutúgaw; kabalun na datu ù-upisiyál da suldádu. Ay nán na kaggína, “Atán ya pekagi da kiyà kikaw, ápu.” Ay nán tu Jehu, “Inna kadakami ya nán mu?” “Ikaw, ápu,” nán na. ⁶ Ay tútu nagsíkád tu Jehu se la nawe kitu unag tu balay. Ay se yala nesiyà tu profeta tu denu kitu úlu tu Jehu, ay se na nán, “Tu idi ya nán ne APU nga Dios na Israel, ‘Ikaw ya piníli ku nga ári daya iIsrael nga tolay ne APU. ⁷ Ay masápul la rapúnam daya akkobung ne Ahab nga apu mu, ta senu mebálat ku tu nagpatay tu Jezebel kadatu bobonan ku nga profeta se datu ngámin na bobonan ne APU. ⁸ Masápul marápun daya akkobung ne Ahab. Patayan ku daya ngámin na lalláki nga pútupútut na, asassu da mán onu akkan kídi Israel. ⁹ Ay kuwaan ku kadaya akkobung ne Ahab, tu kinuwà kitun kadatu akkobung tu Jeroboam nga pútut tu Nebat, se kadatu akkobung tu Baasha nga pútut tu Ahija. ¹⁰ Ay áwan ya mangitaman ke Jezebel. Kanan da átu kídi Jezreel,’” nán na. Ay se yala nagtálaw wa dágus tu bag-bagu wa profeta.

¹¹ Ay kane magulli tu Jehu kitu giyán datu kabbulun na, ay atán nagsaludsud kaggína nga nán na, “Nágan na ya nàwa? Nágan naya negákat natun na allut kikaw ta?” “Ammu nu mà in a, ay se ammu nu pe daya kag-kagiyan na.” nán tu Jehu.

¹² “Akkan mi mà a ammu!” nán da. “Kagiyan mu mà a kadakami nu nágan na kurug kinagi na,” nán da. Ay díkod nán tu Jehu: “Tu idi ya kinagi na kiyà: ‘Tu idi ya kagiyan ne APU: Ikaw ya piníli ku nga magári ka Israel,’” nán na. ¹³ Ay kane magina da tun, ay dágus da nga linàbu datu kamason da, se da nesàláp kitu pagsisikádan tu Jehu, ay se da pinakànug tu tarumpeta da, se da nga nán na nesar-sáraw: “E Jehu win ya ári!”

¹⁴ Ay díkod, tu Jehu nga pútut tu Jehoshafat nga apúku tu Nimshi, ay pinalánu na ngin tu pamàyanán na kitu Joram. (Ay kitun na tiyampu, ay atán tu Joram se datu ngámin na suldádu na Israel nga mangigdù ki Ramot-gilead kitu Hazael nga ári ka Siria. ¹⁵ May kane matalíngu tu Joram kitu nakigubát da kadatu iSiria, ay nawe ka Jezreel nga magpábilag.) Ay nán tu Jehu kadatu kabbulun na, “Nu piyán dà a magbalin ka ári nu, ay

akkan nu ipalúbus nga atán ya lumawán kídí fíli nga mawe mangidámag ka Jezreel.” ¹⁶Ay se yala nagtakay tu Jehu kitu takay na se nawe ka Jezreel, ta atán tu Joram kitúni nga magpab-pabílag kitu bigád na. Ay atán pe tu Ari Ahazia kitúni ta nawe pe maggagáyam kitu Joram.

¹⁷Ay tu guwardiya nga atán kitu torre, ay nasingan na datu bungguay tu Jehu nga mameyag kitu giyán da. Ay tútu nán na nga nesáraw, “Atán da adu wa suldádu nga mameyag kanedi.” “Mawe muda pasabat ki isa nga maragkabalyu, se mu pasaludsud nu napiya ya gákat da nga umbet,” nán tu Joram! ¹⁸Ay díkod, uwad nagtakay ki kabalyu nga nawe manabat kitu Jehu. Ay nán na, “Pasaludsud na ári nu napiya ya gákat nu.” Ay nán tu Jehu, “Awan mu ram-ráman kídí na. Umunud ka kiyà.” Ay nìraw natu guwardiya ya “Nakadatang ngin tu nawe, may áwan ku mà masingan kaggína nga magulli.” ¹⁹Ay díkod, nangibon manin tu ári ka mawe manabat kade Jehu, ay nán na, “Pasaludsud ne ápu ári nu napiya ya gákat nu.” Ay nán manin tu Jehu, “Awan mu ram-ráman kídí na. Umunud ka kiyà.” ²⁰Ay díkod nìraw manin natu guwardiya ya, “Nakadatang ngin tu nawe, may áwan ku masingan kaggína nga magulli. Ay tu agpataráy natu umbet kitu takay na, ay ummán ki agpataráy ne Jehu nga apúku tu Nimshi, ta nabílag tutu wala.”

²¹Ay tútu nán tu Joram, “Isagána mu tu takay ku.” Ay tútu nesagána da tu takay na, ay se yala nagtakay. Nagtakay tu Ari Ahazia kitu takay na kampela ngin nin pe, ay se da nawe nga sinabat tu Jehu. Ay nagsasábat da kitu lusà tu Nabot nga iJezreel. ²²Ay kane masingan tu Joram tu Jehu ay nán na, “Napiya gákat mu, Jehu?” Ay nán tu Jehu, “Awan ya kinapiya nu ataatan pikam ya panagdáyaw kadaya diy-diyos se ya aggan-anítu nga negayát natu ina mu nga Jezebel.”

²³Ay kane magína tu Joram tun, ay nebaliwág na nga dágus tu takay na se la nagtálaw. “Ahazia! Tinaraydor ditta!” nán na nga nesáraw. ²⁴May binútug tu Jehu tu Joram, ay nippáy kitu nagbátán tu abága na, se nagsilput kitu púsu na. Ay díkod nepatagsut tala kitu unag tu takay na se la natay. ²⁵Ay nán tu Jehu kitu Bidkar nga upisiyál na, “Mawe mu alà ya baggi na ta iburráw mu ki lusà tu Nabot nga iJezreel. Madamdám mu tu nagdarimpád ta nga nagkabalyu wa gumun-gunud kitun kitu Ahab nga ama na? Tu idi tu kinagi ne APU panggap kaggína: ²⁶‘Nasingan ku kagedamen kitu nekatay tu Nabot se datu annánà na, ay túya isipata ku

nga baltan taka kídì nga lusà mismu.’ Ay túya mawe mu alà ya baggi na ta iburráw mu ki lusà tu Nabot, ta senu matungpál tu kinagi ne APU.

²⁷ Ay kane masingan tu Ari Ahazia tu nàwa, ay nagtálaw wa nameyag ka ñli Bet-haggan. May impal tu Jehu. Nán na kadatu kabbulun na, “Butúgan nu pe!” Ay díkod binútug da tu Ahazia kaggína nga magpatùdu ka Gur nga adanni ka Ibleam. May nakatálaw kammala panda ka Megiddo, may natay kattoni yin. ²⁸ Ay inalà datu ù-upisiyál na tu baggi na, se da netakay kitu takay ya makigubát, se da nawe netaman ka Jerusalem, kitu giyán tu lúbù datu apuapu na kitu ñli tu David.

²⁹ Nagturáy tu Ari Ahazia ka Juda kitu mekasangapúlu se isa dagun kitu naggári natu Joram ka Israel.

Tu nekatay tu Jezebel

³⁰ Ay kane madámag tu Jezebel nga umbet tu Jehu ka Jezreel, ay kinolorán na tu kulkulab na, se kinappiya na pe tu abù na se yala nagtutúgaw wa naglalamdaw kitu lamdáwan tu palásiyu. ³¹ Ay kane lumnà tu Jehu kitu ruwángan tu ñli, ay nán tu Jezebel nga nesáraw, “Napiya ya gákat mu, ikaw maragpatay ka tolay? Nagpáda kayu se tu Zimri nga pinatay na ya apu na.” ³² Ay tútu linángad tu Jehu tu Jezebel nga maglalamdaw, se na nán, “Inna kadakayu kiyán daya pumane kiyà?” Ay uwad da duwa onu tallu wa upisiyál kitu palásiyu tu naglamdaw. ³³ Ay nán tu Jehu nga nesáraw kaggída, “Ibinà nu!” Ay díkod nebinà da kurug tu Jezebel kitu lamdáwan. Ay neparasà tu dága na kitu darupírip se kadatu kabalyu. Ay se yala pindamdám-án tu Jehu kadatu kabalyu na. ³⁴ Ay se yala linumnà tu Jehu kitu palásiyu wa nangán se nagingum. Ay se na nán, “Alà nu ya baggi nayán na nagedán na babay, ta itaman nu, ta an-anà ári pe yán.” ³⁵ May kane mawe da nga itaman nin, ay sittu tu tuláng tu úlu na, se datu íma se bingil na tu nasingan da. ³⁶ Ay kane mawe da kagiyan kitu Jehu, ay nán na kaggída, “Nàwa ngin tu kinagi ne APU kitu bobonan na nga Elias nga iTisbe: ‘Kanan daya átu ka Jezreel ya baggi ne Jezebel. ³⁷ Ya baggi na, ay ummán ka kawel animál la metarawesáng ki tal-tálun ka Jezreel, ta senu áwan ya makelásin kaggína.

Pinatay da datu gakagaka tu Ahab

10 Ay uwad da nga pittu púlu wa gakagaka tu Ahab nga pabeg lalláki nga mag-agyán ka Samaria. Ay díkod, nagsúrát tu Jehu kadatu ù-upisiyál kattoni, se kadatu ngámin na pangmanàman da kitúni, se kadatu magtag-tagasíngan kadatu gakagaka tu Ahab. Ay tu idi tu kinagi na kitu súrát na: ²“Atán daya gakagaka tu Ahab kiyán na kabulun nu. Atán pe daya takay suldádu kiyán na annung nu usaran, se atán daya kabalyu nu, se iggugubát nu. Atán pe daya nadarupíríp pa il-íli nu. Túya nu málà nu idi nga súrát, ³ay piliyan nu ya kalaingán kadaya pútut tu apu nu, ay se aggína ya ippáy nu nga ári nu. Makipatay kayu ki angigdù nu kadaya gakagaka na apu nu.”

⁴Ngamay nagansing da tutu wala. Ay nán da, “Awan nàwa datu duwa nga ári kiya Jehu kiyán, dakami agpà ala ngin!” nán da. ⁵Ay tútu, tu makakaammu kitu palásiyu, se datu pangmanàman da, se datu magtag-tagasíngan kadatu pútupútut tu ári, ay sinungbátan da tu súrát tu Jehu. Ay nán da kitu súrát da: “Asassu nakami. Kuwaan mi daya ngámin na ipàwa mu kadakami. Awan mi pagbalinan ka ári mi. Nu nágan naya napiya kikaw, ay kuwaan mu wala,” nán da. ⁶Ay tútu, nagsúrát manin tu Jehu kaggída: “Nu kurug ga iyà ya surútan nu win, ay se nakasagána kayu wa mangikurug kiyà, ay ilbet nu lugud ngámin na úlu daya gakagaka tu Ahab kídi Jezreel, ki ummán kídi nga oras nu kaláwa. Datu pittu púlu wa gakagaka tu Ahab, ay atán da kadatu ap-apu ka Samaria nga ittu datu nagpaabay kaggída. ⁷Ay kane mabása datu ap-apu tu súrát tu Jehu, ay pinatayán da datu pittu púlu wa gakagaka tu Ahab. Ay se da nippayán datu úlu da ka adu wa làba, se da nawe nepidde kitu Jehu ka Jezreel. ⁸Ay kane makagi da kitu Jehu nga nilbet da ngin datu úlu datu gakagaka tu Ahab, ay nán na, “Buntúnan nuda ka duwa bagtu kiya ruwángan na íli, se bay-án nuda ngala kitúni panda nu pagmakát.” ⁹Ay kane pagmakát, ay nawe tu Jehu kitu ruwángan tu íli, se na nán kadatu tolay nga atán kitúni, “Iyà ya nagtaraydor se namatay kitu apu ku nga Ari Joram. Awan nu bas-básul ki pannakatay na. May iinna ya nagpatay kadedi nga tolay? ¹⁰Piyán ku nga mammuwán nu nga áwan na di màwa kadaya kinagi ne APU mepanggap kadaya gakagaka natu Ahab. Kinuwa ngin ne APU tu nekagi na kitun kitu Elias nga bobonan na.” ¹¹Ay díkod rinápun tu Jehu

datu ngámin na nabansi pikam ma akkobung tu Ahab, se ngámin datu upisiyál na, se ù-opun na, se datu pappádi na. Awan na nebansi kaggída.

¹² Ay se yala nawe tu Jehu ka Samaria. Ay kitu dad-dalenán, kane dumatang kitu giyán na nepangágan da ka “Kampu datu Magpas-pastu,”
¹³ ay nesabat na datu induan tu Ahazia nga ári ka Juda. “Tin kayu ta?” nán tu Jehu kaggída. “Induan mi tu Ari Ahazia. Ay mawe kami maggagáyam kadaya annánà tu Ari Ahab se tu ina da nga reyna Jezebel,” nán da nga nesungbát. ¹⁴ “Tiliwan nuda,” nán tu Jehu kadatu kabbulun na. Ay díkod tiniliw da ngámin da nga appát púlu se duwa, ay se dada pinatay kitu giyán bubun ka Bet-eked. Awan na nga nebansi kaggída nga sibbiyág.

¹⁵ Ay kane magtálaw we Jehu kitúni, ay nesabat na tu Jehonadab nga an-anà tu Recab, nga umbet maggagáyam kaggína. Ay kane mabalín da magkinnumusta, ay nán tu Jehu kaggína, “Kurug tutu wala nga sissa ta kam?” “Ò, kurug nga sissa ta,” nán tu Jehonadab. “Nu kurug tutu wala yán, ay gem ya ímam,” nán na. Ay tútu neáwat na tu íma na, ay ginamnid ne Jehu nga netakay kitu takay na. ¹⁶ “Kumíwid ka kiyà, ta senu masingan mu ya angngipatag ku tutu wala ke APU.” Ay díkod nepagtakay tu Jehonadab kitu Jehu. ¹⁷ Ay kane dummatang tu Jehu ka Samaria, ay pinatayán na datu ngámin na nabansi pikam nga induan tu Ahab. Ittu tun tu kinagi ne APU kitun kitu Elias.

¹⁸ Ay se yala inurnung tu Jehu datu ngámin na tolay kitu íli, se na nán kaggída: “Ur-úray yala tu nagsirbi tu Ahab ke Baal, nu mepádig kiya kuwaan ku nga agsirbi ku kaggína. ¹⁹ Ay túya ayabán nu ngámin daya profeta ne Baal se daya ngámin na magday-dáyaw kaggína, se daya pappádi na. Ay siguraduwan nu wa atán da ngámin, ta magdátun nà ka adu ke Baal. Ay daya akkan umbet, ay matay da. May angngasaba tu Jehu la tun, ta palánu na nga rapúnan ngámin na magday-dáyaw ke Baal. ²⁰ Ay se la nán tu Jehu, “Kagiyan nu nga napatag ya panagguurnung tada ta magdáyaw tada ke Baal!” Ay díkod ittu tu kinagi da kurug. ²¹ Ay se yala nangibon tu Jehu kadatu tolay ya mawe mangayáb kadatu ngámíngámin na ísrael nga magday-dáyaw kitu Baal. Ay naglalbet da kurug ngámin. Awan nala nga di inumbet. Ay napnu tu templo tu Baal kadatu tolay. ²² Ay se yala nán tu Jehu kitu pakammuwan da kadatu bad-bádu datu magdáyaw kitu Baal, “Ilawán mu ngámin daya bad-bádu se mu pebádu kadaya ngámin magdáyaw ke Baal,” nán na. Ay tútu niddán nada ngámin kadatu bádu. ²³ Ay se yala linumnà de Jehu se tu Jehonadab nga pútut tu

Recab kitu templo ne Baal. Ay nán tu Jehu kadatu tolay, “Siguraduwan nu wa tittu daya managday-dáyaw ke Baal daya atán kídi, nga áwan kadakayu ya managday-dáyaw ke APU.” nán na. ²⁴ Ay se dala linumnà ngámin nga magdátun kadatu masìdug ga dátun da ke Baal. Ay kitu lasi, ay uwad da nga walu púlu wa lalláki nga tolay na. Binílin nada nga nán na, “Awan nu pataláwan oray isa kaggída. Ya atán mapatálaw kadakayu, ay biyág na ya kasukát na,” nán na. ²⁵ Ay kane mabalin tu Jehu wa magdátun kadatu masìdug ga dátun, ay nán na kadatu magguwardiya se kadatu upisiyál na, “Lumnà kayu se nuda patayán ngámin. Awan nu pataláwan kaggída oray isa,” nán na. Ay díkod, pinatayán dada kadatu ispáda da. Ay datu guwardiya se datu upisiyál na, ay rinùrútán da datu natay nga nippannán kitu lasi. Ay se da linumnà kitu kaunggán na kuwartu kitu templo ne Baal. ²⁶ Ay se da nelawán datu napatag ga adígi kitu templo tu Baal se da sinìdug da kitu lasi. ²⁷ Dinadál da datu ngámin na napatag nga adígi ne Baal, se da dinadál tu templo na, se da ngala kinuwa ka kasilyat. Ay kasilyat kam panda kadedi nga al-algaw.

²⁸ Ay ummán kiyán tu nangippà tutu wala tu Jehu ka Israel kiya panagday-dáyaw da ke Baal. ²⁹ May akkan nigsán tu Jehu datu nagbas-basúlán tu Ari Jeroboam nga pútut tu Nebat. Tu Jeroboam tu nangiparò kadatu iIsrael nga magbásul kitu nagday-dáyaw da kadatu balitù nga sinan urbun báka nga nippáy na ka Betel se Dan. ³⁰ Ay nán ne APU kitu Jehu, “Napiya ya inangwa mu ki nangikurug mu kadaya nepàwa ku kikaw. Kinuwa mu kadaya gakagaka tu Ahab, datu ngámin na piyán ku nga màwa. Túya magári daya pútupútut mu ki Israel panda ki mekappát nga paganakán.” ³¹ May akkan nepas-pasnà tu Jehu tu nangikurug na kadatu bil-bílin ne APU nga Dios na Israel. Akkan na nigsán datu nagbasúlán tu Jeroboam, nga ittu pe datu nagbasúlán datu iIsrael.

Tu nekatay tu Jehu

³² Ay kadatun na al-algaw, ay ginayatán ne APU nga assayán tu sakúpan na Israel. Inábà natu Hazael nga ári ka Siria datu iIsrael. Sinákup na ³³ datu lusà ka Israel kitu pane lattakán na wángag Jordan; tu ngámin íli Gilead, tu íli Bashan, nga il-ileli datu gakagaka tu Gad, tu Ruben se tu Manasse nga tangámalán, manggayát ka Aroer panda kitu tanáp Arnon. ³⁴ Ay daya duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Jehu se datu kinuw-kuwa na, ay

nesúrát da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Israel. ³⁵ Ay kane matay tu Jehu, ay netaman da ka Samaria. Ay tu an-anà na nga Jehoahaz tu sumukát kaggína nga nagári. ³⁶ Ay nagyán ka Samaria tu Jehu kitu nagturáy na ka Israel ka duwa púlu se walu dagun.

Tu nagturáy tu Atalia ka Juda

(2 Chr. 22:10–23:15)

11 Ay kane mammuwán tu Atalia nga natay yin tu Ahazia nga an-anà na, ay pinapatay na datu ngámin na akkobung tu ári. ² May tu Jehosheba nga an-anà tu Ari Joram nga wagi tu Ahazia, ay netálaw na tu Joas nga pútut tu Ari Ahazia, kane tagay da patayan nin datu lalláki nga annánà tu ári. Nawe na nesirù kitu Atalia kitu isa nga kuwartu, kabulun na tu magtarakan kaggína. Ay tútu akkan da napatay tu Joas. ³ Ay annam dagun da nga nesirù kitu Templo ne APU, kitu inagturáy tu Atalia.

⁴ May kitu mekapittu dagun panda kitun, ay pinaayabán tu Jehoyada nga pádi datu ap-apu datu Careo nga guwardiya na ári, se datu guwardiya kitu palásiyu, se nada pinalbet kitu Templo ne APU. Nakiturátu kaggída se nada pinagsipata kitu Templo ne APU. Ay se na ngala nga nepassingan kaggída tu laláki nga pútut tu Ari Ahazia. ⁵ Ay se nada binílin nga nán na, “Tu idi na ya kuwaan nu. Ya pagkàlu kadakayu wa magguwardiya nu algaw wa panaggiimáng, ay magguwardiya kiya palásiyu. ⁶ Ay ya mekàduwa nga pagkàlu, ay magguwardiya ki gagyangán Sur. Ay ya mekàlu wa pagkàlu, ay magguwardiya ki gagyangán na palásiyu, ki likud datu magguwardiya kitúni. ⁷ Ay daya duwa nga bungguay kadakayu nga akkan magguwardiya ki algaw wa pinaggiimáng, ay magguwardiya da kiya ári kiya Templo ne APU. ⁸ Palebután nu ya ári, nga sikkiikkam kayu ki ippapatay nu. Akkan nu pan-panáwan ya ári nu lumawán onu lumná. Patayan nu ya oray iinna nga umadanni kadakayu.”

⁹ Ay kinuwa kurug datu ap-apu tu bílin tu Jehoyada nga pádi. Nippan da kitu giyán tu Jehoyada datu toláy nga magguwardiya ki algaw wa pinaggiimáng, se datu akkan magguwardiya kitu algaw wa pinaggiimáng. ¹⁰ Ay nidde natu Jehoyada kaggída datu singál se kalátátag tu Ari David nga nesirù na kitu Templo ne APU. ¹¹ Ay se yala nawe datu guwardiya kitu natudinán nga pagyanán da nga magguwardiya kitu ári. Sikkiikkam da kadatu ispáda da. Nagyán datu duddúma kitu pane diwanán kitu

Templo, se datu duddúma kitu pane kasígid, se kitu giyán tu altár. ¹² Ay se yala nelawán tu Jehoyada tu Joas, nga pútut tu ári, se na nippáy tu sagápaw kitu úlu na. Ay se na midde kaggína tu libru nga nekesuratán datu lin-lintag mepanggap ki panaggári. Ay se na siniyaán ka denu tu úlu tu Joas se na kinagi nga aggína ya ári da ngin. Ay nagpalakpak datu tolay se da nesáraw ya, “Magnanáyun ya ári!” nán da.

¹³ Ay kane magína tu Atalia tu págat datu guwardiya se datu tolay, ay nawe kitu Templo ne APU nga giyán datu tolay ya naurnung. ¹⁴ Ay se na nasingan nin tu baru nga ári, nga magsisíkad kitu adanni kitu adígi kitu Templo, ta ittu tu gagángay da nu atán ya piliyan da nga baru wa ári. Pinalebután datu ap-apu se datu magtarumpeta tu ári. Ay atán ngámin datu tolay ya makang-anggam nga magtanggoyob kadatu tarumpeta da. Ay kane masingan tu Atalia ngámin datu mà-màwa, ay pinisi na tu bádu na, se na nán nga nesáraw ya, “Taraydor! taraydor!” nán na.

¹⁵ Ay nán tu Jehoyada kadatu apu datu suldádu, “Ilawán nu ya babay kiyán kiya giyán daya suldádu, se nu patayan ka lasi. Akkan nu patayan kiddi unag na balay ne APU! Nu atán mangigdù kaggína, patayan nu pe. ¹⁶ Ay díkod, dinugkam da tu Atalia, se da nippan kitu ruwárgan na dad-dalenán da kabalyu wa lumnà kitu palásiyu, ay se da pinatay kitúni.

Datu inulis tu Jehoyada.

¹⁷ Ay se yala pinagsipata tu Jehoyada tu ári se datu tolay ke APU nga tolay ne APU da ngin. Nangwa pe ka nagkakariyán natu ári se datu tolay. ¹⁸ Ay se yala nawe ngámin datu tolay kitu templo tu Baal se da dinadál. Dinadál da pe datu altár nga agdatúnán da, se da rinubarubà datu rebultu kitúni. Ay se dala pinatay tu Mattan nga pádi tu Baal kitu àráng datu altár.

Ay uwad da pe pinagguwardiya tu Jehoyada kitu Templo ne APU. ¹⁹ Ay se na inayabán datu kakapitán datu suldádu, datu Careo nga guwardiya na ári, datu guwardiya kitu Templo, se datu ngámin na tolay, ay se da nawe netúgut tu ári kitu palásiyu gayát kitu Templo ne APU. Nanalen da kitu ruwárgan na giyán datu guwardiya, se da nawe kitu palásiyu. Ay se yala nagtugaw pe yin tu ári kitu tugaw na nga mangituráy. ²⁰ Ay naganggam ngámin datu tolay. Natalna pe yin tu íli kane mapatay da tu Atalia kitu palásiyu. ²¹ Pittu dagun tu Joas kitu nanggayát na nga magári.

Tu nagturáy tu Joas ka Juda

(2 Chr. 24:1-16)

12 Kitu mekapittu dagun kitu nagturáy tu Jehu ka Israel, ay nanggayát ta nagturáy tu Joas ka Juda. Ay nagturáy ka appát púlu dagun ka Jerusalem. Ay tu Zibia nga iBeer-sheba tu ina na. ²Kitu ngámin na kasibbiyág tu Joas, ay datu napiya ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na. Ata tu Jehoyada nga pádi tu nagtùgud kaggína. ³Ngamay oray nu mapakuna, ay akkan na nippà datu agday-dayáwan da kadatu diy-diyos kadatu alingúdu wa giy-giyán. Netul-túluy datu tolay tu magdátun se magsidug ka insensu kadatun na giyán.

⁴Isa ngalgaw, ay nán tu Joas kadatu pappádi, “Urnúngan nu ngámin daya pirà nga nidde da tolay pára kadaya kasapúlán kiya Templo ne APU, se daya pirà a buis da tolay, se daya pirà a buluntariyu nga nidde datu tolay. ⁵Pilbetán nu pe kadaya pappádi daya pirà a nidde kaggída daya tolay nga sir-sirbiyán da. Usaran nu dayán na pirà nga mangwa kadaya masingan nu nga masápul kuwaan ki Templo.”

⁶May kitu mekaduwa púlu se tallu dagun tu Joas nga magturáy, ay áwan pikam kinuwa datu pappádi kitu Templo. ⁷Ay tútu pinaayabán na tu ári tu Jehoyada se datu duddúma nga pappádi, se na nán kaggída, “Taanna, tura nu akkan pikam mala kinappiya ya Templo? Túya manggayát kídi, ay usaran nu kiya angappiya nu ki Templo daya pirà a iddanán da kadakayu. Akkan nuda usaran ki masápul nu kampela ngin nin.” ⁸Ay díkod nayát datu pappádi nga akkan da ngin maggalà ka pirà kadatu tolay, se akkan pe aggída ngin tu makammu kitu agkappiya kitu Templo.

⁹Ay tu Jehoyada, ay nangalà ka isa nga lakása, se na imbután tu takkab na, ay se na nippáy kitu bíkat natu altár, kitu pane diwanán nu lumná ta kitu Templo ne APU. Ay datu pappádi nga mag-agyán kitu gagyangán natu Templo, ay ippáy da kitu lakása datu pirà a iddanán da tolay pára kitu Templo. ¹⁰Ay nu mapnu tu lakása ngin, ay bilángan natu sareru na ári se tu nangátu wa pádi, ay se da ngala ippáy ki kádus. ¹¹Ay se da nga idde tu pirà kadatu kapatás datu magubra kitu Templo, ta ittu tu pagbáyad da kadatu karpinteru, ¹²kanteru, se datu magkallut kadatu batu. Ay ittu tu usaran da pe nga gumatang kadatu tarikáyu se kadatu batu nga mausár kitu agkappiya da kitu Templo ne APU, se pagbáyad da kadatu ngámin na masápul da kitu agkappiya da kitu Templo. ¹³May

datu pirà a nilbet da tolay kitu Templo ne APU, ay akkan da inusár nga mangwa kadatu, silber nga akap, se datu usár da nga mangappiya ki dílag, malúkung, tarumpeta se kadatu duddúma pikam nga usár kitu Templo nga silber se balitù. ¹⁴Ata nidde da tu pirà kadatu tolay ya mangappiya kitu Templo ne APU. ¹⁵Mapiyár pà nang datu nangipiyáran da kitu pirà nga pagbáyad da kadatu magubra, ay tútu akkan da tagge masápul tu lista natu naggastuwán da kitu pirà. ¹⁶May datu naurnung nga dátun gapu ki kamali, se datu dátun gapu ki básul, ay akkan da ngin nippan kitu Templo ne APU. Kuw-kuwa datu pappádi tun nin.

¹⁷Ay kitun na tiyampu, ay rinaut tu Hazael nga ári ka Siria tu íli Gat, se na sinákup. Ay se na ngala rautan kuma ya Jerusalem, ¹⁸ngamay inurnung tu Ari Joas datu ngámin na dátun da ke APU datu sinarunu na nga à-ári; tu Jehoshafat, Jehoram se Ahazia nga apuapu na nga nagári ka Juda. Inalà na pe datu dátun na, se datu ngámin na balitù nga atán kitu aggurnúngán da kadatu nidde da ka pára ki Templo se datu atán kitu palásiyu, ay se na nepidde kitu Hazael nga ári ka Siria. Ay tútu akkan netúluy tu Ari Hazael tu angraut na ka Jerusalem.

¹⁹Ay datu duddúma nga nà-nàwa kitu naggári tu Joas se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrát da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Juda.

²⁰Nagkukumplut datu ù-upisiyál natu Joas, ay se da nga pinatay ka balay Millo, kitu magpadagut nga mameyag ka Silla. ²¹Ay datu namatay kitu Joas, ay tu Jozacar nga upisiyál na kam nga an-anà de Shimeat, se tu Jehozabad nga an-anà tu Shomer. Ay se da netaman kitu lúbù datu apuapu na kitu íli tu David. Ay tu Amazia nga pútut na tu sumukát kaggína nga nagári.

Tu nagturáy tu Jehoahaz ka Israel

13 Ay kitu mekaduwa púlu se tallu dagun kitu nagturáy tu Joas nga pútut tu Ahazia ka Juda, ay nanggayát pe nagturáy tu Jehoahaz nga pútut tu Jehu ka Israel. Nagyán ka Samaria, ay nagturáy ka sangapúlu se pittu dagun. ²May nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na. Tinlad na datu nagbas-basúlán tu Ari Jeroboam nga pútut tu Nebat, nga ittu tu nangiparoán na kadatu iIsrael nga magbásul. Akkan na nigsán datun na nadakè. ³Ay nakarungat tutu wala nge APU ki Israel, ay tútu nepà-paábà nada kitu Hazael nga ári ka Siria, se kitu Ben-hadad nga pútut

na. ⁴Ay se yala nagkarárag ga nakim-imallà tu Jehoahaz ke APU. Ay ginìna ne APU tu karárag na, ta nasingan na tu napalotán na amar-parígát natu ári ka Siria kadatu iIsrael. ⁵Ay díkod, nangibon ne APU ka mangigdù kaggída nga iIsrael kitu amar-parígát datu iSiria. Ay tútu natalna kammin tu kabiy-biyág datu iIsrael nga ummán kitu dáti. ⁶Ngamay akkan da kammala nigsán datu nadakè a nagbasúlán tu Jeroboam se datu akkobung na, nga nangiparoán na kadatu iIsrael nga magbásul. Ittu kammala tu kuk-kuwaan da. Ataatan pikam tu adígi natu diy-diyos nga Ashera ka Samaria. ⁷Ay díkod, tagge áwan mabansi kadatu suldádu tu Ari Jehoahaz. Uwad dala limma púlu nga maragkabalyu nga suldádu, se sangapúlu wa takay na nga makigubát, se sangapúlu ríbu nga suldádu na. Ata pinatayán natu ári ka Siria datu duddúma. Nesarasarat nada ngala nga ummán ki tápu. ⁸Ay daya duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Jehoahaz, se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrat da ki Libro na Istoriya da À-ári ka Israel. ⁹Ay kane matay tu Jehoahaz, ay netaman da ka Samaria. Ay tu Jehoas nga pútut na tu sumukát kaggína nga nagári.

Tu nagturáy tu Jehoas ka Israel

¹⁰Nanggayát ta nagturáy tu Jehoas nga pútut tu Jehoahaz ka Israel, kitu mekatallu púlu se pittu dagun kitu nagturáy tu Joas ka Juda. Nagyán ka Samaria kitu nagturáy na ka sangapúlu se annam dagun. ¹¹May nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na pe. Tinlad na datu nadakè a kinuw-kuwa tu Jeroboam nga pútut tu Nebat, nga nangiparoán na kadatu iIsrael nga magbásul. Akkan nada nigsán. ¹²Ay datu duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Jehoas se datu kinuw-kuwa na, se tu nakigubát na kitu Ari Amazia ka Juda, ay nesúrat da ki Libro na Istoriya da À-ári ka Israel. ¹³Ay kane matay tu Jehoas, ay netaman da ka Samaria, kitu giyán datu lúbù datu à-ári ka Israel. Ay tu Jeroboam nga pútut na tu sumukát kaggína nga nagári.

Tu netattay tu Elisha

¹⁴Ay kane magtakit tu Elisha kitu sinakit na nga ipatay na ngin, ay nawe naggagáyam kaggína tu Jehoas nga ári ka Israel. Sinangítán na nga nán na, “O, ama, O, ama! Daya takay suldádu se daya maragkabalyu

na Israel!” ¹⁵ May nán tu Elisha kaggína, “Mangalà ka ka bú tug se daya mayán na.” Ay tú tu nangalà kurug tu Ari Jehoas. ¹⁶ Ay nán manin tu Elisha kaggína, “Immán mu ya bú tug.” Ay dí kod inimán tu ári tu bú tug. Ay se yala neparotun tu Elisha tu í ma na kitu í ma tu ári. ¹⁷ Ay se na nán, “Lùtám ya lamdáwan ki pane lattakán.” Linùtán kurug pe tu ári. Ay se yala nán tu Elisha, “Bumú tug ka!” Ay dí kod kinuwa kurug tu ári. Ay se yala nán tu Elisha, “Túyán ya bú tug nga pangábà ne APU ka Siria! Ta pangabáan naka ne APU kadaya iSiria nu gubatan muda ka Afek. Rapúnan muda tutu wala ngin.” ¹⁸ Ay nán manin tu Elisha, “Alà mu daya mayán bú tug.” Inalà tu ári da. Se na manin nán, “Sudsud-an mu ya lusà.” Ay dí kod namìluwán na nga sinudà tu lusà kadatu mayán bú tug, ay se yala nakusap. ¹⁹ May nakarungat tu Elisha kaggína, se na nán, “Namin-limma onu naminnam mu kuma nga sinudà ya lusà a. Di mu kuma nga abáan tutu wala ngin daya iSiria. Ngamay gapu ki kinuwa mu, ay mamìlu mu wala nga abáan da.”

²⁰ Ay se yala natay tu Elisha se da nawe netaman.

Ay káda dagun, nu mabalin ya amiyán, ay mawe rautan datu iMoab datu iIsrael. ²¹ Ay kitu namissán, ay madama da magtaman ki isa nga laláki. Ay pagkilát da ngala tu bungguy datu iMoab nga umbet kitu giyán da. Ay tútu nabur-burung da nga nepisù tu innát kitu lúbù tu Elisha. May kane melìlet tu innát kitu tuláng tu Elisha, ay linumtu, ay se yala nagsí kád.

²² Ay pinar-parígát tu Hazael nga ári ka Siria datu iIsrael kitu báyat natu nagturáy tu Jehoahaz. ²³ May namáru se nakallà nge APU kaggída, ay tútu akkan na nepalúbus nga marápun da. Kinalakkán nada gapu kitu kari na kitu Abraham, se kitu Isaac, se kitu Jacob. Ay panda kadedi nga al-algaw, ay akkan nada nga rinápun onu nigsán da.

²⁴ Ay kane matay tu Hazael nga ári ka Siria, ay tu pútut na nga Ben-hadad tu sumukát nga nagári. ²⁵ Ay namìlu nga inábà tu Jehoas nga pútut tu Jehoahaz tu Ben-hadad nga pútut tu Hazael. Ay tútu nàpoli na kammin datu il-íli nga sinákup tu Hazael kitu naggári natu ama na nga Jehoahaz.

13:14 Mabalin na ya piyán na kagiyan, ay ‘áwan màwa daya takay suldádu se daya maragkabalyu nga suldádu na Israel nu áwan ne Elisha.’

Tu nagturáy tu Amazia ka Juda

(2 Chr. 25:1-24)

14 Ay nanggayát nga magturáy ka Juda tu Amazia nga pútut tu Joas, kitu mekàduwa dagun kitu nagturáy natu Jehoas nga pútut Jehoahaz ka Israel. ²Duwa púlu se limma dagun tu Amazia kane magári. Ay duwa púlu se siyám na nga nagturáy ka Jerusalem. Ay tu Jehoaddin nga iJerusalem tu ina na. ³Ay napiya ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na. Ngamay akkan mepáda kitu apuapu na nga David. Sinúrut na datu kinuw-kuwa natu ama na nga Joas. ⁴Akkan na nga nippà datu pagday-dayáwan da kadaya diy-diyos kadatu alingúdu wa giy-giyán. Magdátun pikam datu tolay kitúni se magsídug da pikam ka insensu. ⁵Ay kane nairut tin tu aggári tu Amazia, ay pinapatay na datu ù-upisiyál nga namatay kitu ama na nga ári. ⁶Ngamay akkan na neráman na pinapatay datu annánà da, ta sinúrut na tu bílin ne APU kitu Libro datu Lin-lintag ga nesúrat tu Moses nga, “Akkan nu patayan daya mannákam gapu ki básul daya annánà da, ay ummán pe daya annánà, akkan nuda patayan gapu ki básul daya mannákam da. Daya mismu nagbásul ya magikáru ki nagbasúlán da kampela ngin.

⁷Sangapúlu ríbu wa suldádu wa iEdom tu pinatayán tu Amazia kitu giyán na nengágan da ka Tanáp Asin. Ay sinákup na pe tu íli Sela, ay se na sinukatán tu ngágan tu íli ka Jokte-el. Ay ittu kam ya agpangágan da panda kadedi nga al-algaw.

⁸Ay isa ngalgaw, ay nepekagi tu Ari Amazia kitu Jehoas nga ári ka Israel, nga pútut tu Jehoahaz se apu tu Jehu, nga aggída ngin tu magparáng ki gubát. ⁹May nán tu Jehoas nga nesungbát: “Atán bittì a kaykayu ka bantay Lebanon nga, nán na ki káyu wa sedoro, ‘Ipaatáwam ya an-anà mu ki pútut ku.’ May inumbet ya alsádu wa ulolag se na dinam-dam-án tu bittì a kaykayu. ¹⁰Inábà mu kurug tutu wala daya iEdom. Ay túya magkidáyaw ka ngin. Mapnà ka kuma ngin kiyán na nangábà mu. Magyán ka ngala ngin kiyán giyán mu! Tura ka pikam mala nga magsap-sápul ka pakaabáan mu se daya tolay ka Juda ta?”

¹¹Ngamay akkan gì-gìnán tu Amazia tu kagiyan tu Ari Jehoas. Ay tútu pinagsagána tu Ari Jehoas datu suldádu na nga mawe makigubát kitu Amazia nga ári ka Juda. Ay naggugubát da ka Bet-shemes ka Juda. ¹²Inábà datu suldádu wa iIsrael datu suldádu wa iJuda. Nasip-siparà da

nga nagguulli kadatu babalay da. ¹³ Ay tiniliw tu Jehoas nga ári ka Israel tu Amazia nga ári ka Juda ka Bet-shemes. Ay se yala nawe ka Jerusalem. Ay se na nga pinadadál tu 180 mitru kitu daruprip pa abut tu Jerusalem, manggayát kitu ruwángan tu Efraim panda kitu ruwángan kitu síku na. ¹⁴ Ay se na inarisamsam datu balitù, silber, se datu ngámin na aruminta kitu Templo ne APU, se datu usár kitu palásiyu. Inalàán na ngámin dayán se daya bálud na, ay se yala nagulli ka Samaria.

¹⁵ Ay datu duddúma nga nà-nàwa tu Ari Jehoas se datu kinuw-kuwa na, se tu nakigubát na kitu Amazia nga ári ka Juda, ay nesúráat da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Israel. ¹⁶ Ay kane matay tu Jehoas, ay netaman da kitu giyán datu lúbù datu à-ári ka Samaria. Ay tu Jeroboam nga pútut na tu sumukát nga nagári.

Tu netattay tu Amazia nga ári ka Juda

¹⁷ Ay nagbiyág pikam tu Ari Amazia ka sangapúlu se limma dagun nanggayát kitu netattay tu Ari Jehoas nga ári ka Israel, nga pútut tu Jehoahaz. ¹⁸ Ay datu duddúma nga kinuw-kuwa tu Amazia kitu nagturáy na, ay nesúráat da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Juda.

¹⁹ Ay uwad da tolay ya nagpalánu nga patayan da tu Amazia ka Jerusalem. Ay tútu nagtálaw se yala nawe ka Lakis. Ngamay uwad da nebon da nga umunud kaggína. Ay pinatay da kitúni. ²⁰ Ay netakay da ka kabalyu tu baggi na, se da nawe netaman ka Jerusalem, kitu giyán datu lúbù datu apuapu na kitu íli tu Ari David. ²¹ Ay tu Azaria nga pútut tu Amazia tu nesukát datu iJuda nga magári ka Juda. Sangapúlu se annam dagun na kitu namagbalin da kaggína ka ári. ²² Ay kane matay tu ama tu Azaria, ay kinappiya na kammin tu íli Elat, ay se na pinagbalin ka íli kammin na Juda.

Tu naggári tu Jeroboam II ka Israel

²³ Ay kitu mekasangapúlu se limma dagun kitu nagturáy tu Amazia nga pútut tu Joas ka Juda, ay nanggayát tu Jeroboam II nga pútut tu Joas nga magturáy ka Israel. Nagyán ka Samaria; ay appát púlu se isa dagun na nga nagturáy. ²⁴ Nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na.

14:21 Ya isa nga ngágan na, ay Uzzia.

Akkan na nigsán datu nagbas-basúlán tu Jeroboam nga pútut tu Nebat, nga nagiparoán na kadatu iIsrael nga magbásul. ²⁵ Nàpoli kammin tu Jeroboam II tu sákup na Israel kitun; manggayát kitu dad-dalenán ka Hamat panda kitu Natay nga Bebay. Ay nàwa kurug tu kinagi ne APU kitun kitu profeta Jona nga pútut tu Amittai nga iGat Hefer. ²⁶ Nepalúbus ne APU nga màwa tun, ta ammu na tu kapar-parigátan tutu wala datu iIsrael. Ay áwan nala ka Israel tu makaseng kaggída, asassu mán se akkan. ²⁷ May gapu ta akkan piyán ne APU nga umawan datu iIsrael kídí kalawagán, ay tútu inusár na tu Jeroboam II nga pútut tu Jehoas nga mangisalákan kaggída.

²⁸ Ay daya duddúma nga nà-nàwa se datu kinuw-kuwa tu Jeroboam II kitu nagturáy na, se datu nakigub-gubát na, se tu nangpoli na kammin ka Damasco se Hamat nga dáti nga sákup na Juda, ay nesúrát da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Israel. ²⁹ Kane matay tu Jeroboam II, ay netaman da kitu giyán datu lúbù datu à-ári. Ay tu Zacarias nga pútut na tu sumukát nga nagári.

Tu nagturáy tu Azaria ka Juda

(2 Chr. 26:1-23)

15 Ay nanggayát ta magturáy tu Azaria nga pútut tu Amazia ka Juda, kitu mekaduwa púlu se pittu dagun kitu nagturáy tu Jeroboam II ka Israel. ² Sangapúlu se annam dagun na kane magári. Limma púlu se duwa dagun na nga nagturáy ka Jerusalem. Ay tu Jecolia nga iJerusalem tu ina na. ³ Ay napiya ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na, nga ummán kammin kadatu kinuw-kuwa natu ama na nga Amazia. ⁴ Yán nala ta akkan na nippà datu pagday-dayáwan da tolay kadatu alingúdu wa giy-giyán. Magdátun pikam datu tolay kitúni se magsidug da pikam pe ka insensu. ⁵ Ay tútu pinaglappang ne APU tu ári. Naglappang panda kitu nekatay na. Nesibna da ka balay gapu kitu sinakit na. Ay díkod tu Jotam nga pútut na tu nakammu kitu palásiyu se aggína tu nangituráy kadatu tolay. ⁶ Ay datu duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Azaria se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrát da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Juda. ⁷ Ay kane matay tu Azaria, ay netaman da kitu lúbù datu apuapu na ka íli tu David. Ay tu Jotam nga pútut na tu sumukát nga nagári ka Juda.

Tu nagturáy tu Zacarias ka Israel

⁸ Ay kitu mekatallu púlu se walu dagun kitu nagturáy tu Azaria ka Juda, ay nagturáy pe ka Israel tu Zacarias nga pútut tu Jeroboam II. Nagyán ka Samaria. Ay annam búlán na nga nagturáy ka Israel. ⁹ Ay nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa tu Zacarias, nga ummán kammin kadatu kinuw-kuwa datu apuapu na. Akkan na nigsán datu nagbas-basúlán tu Jeroboam nga pútut tu Nebat, nga nangiparoán na kadatu iIsrael nga magbásul. ¹⁰ Ay tu Shallum nga pútut tu Jabes, ay pinalánu na nga patayan. Pinatay na tu Zacarias ka Ibleam, se yala aggína tu sumukát kaggína nga nagári. ¹¹ Ay datu duddúma nga kinuw-kuwa tu Zacarias kitu nagturáy na, ay nesúrát da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Israel. ¹² Ay nàwa kurug tu kinagi ne APU kitun kitu Jehu nga nán na, “Magturáy ka Israel daya pútupútut mu panda ki mekappát nga gagakaka mu,” nán na.

Tu nagturáy tu Shallum ka Israel

¹³ Ay nanggayát ta nagturáy ka Israel tu Shallum nga pútut tu Jabes, kitu mekatallu púlu se siyám dagun kitu nagturáy tu Uzzia ka Juda. Isa búlán nala nga nagturáy tu Shallum ka Samaria. ¹⁴ Ay se yala nga gayát ka Tirza, ay nawe ka Samaria tu Menahem nga pútut tu Gadi nga iTirza, se na pinatay tu Shallum. Ay aggína ngin tu sumukát kaggína nga nagári.

¹⁵ Ay datu duddúma nga kinuw-kuwa tu Shallum, se tu nagtaraydor na, ay nesúrát da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Israel.

¹⁶ Ay kitun na tiyampu, ay dinadál tu Menahem tu íli Tifsa, se datu il-íli nga sakúpan na, panda ka Tirza. Pinatayán na datu tolay kitúni, áta akkan da sumúku kaggína. Bintaán na datu ngámin na nabùsit.

Tu naggári tu Menahem ka Israel

¹⁷ Ay nanggayát ta magturáy ka Israel tu Manahem nga pútut tu Gadi, kitu mekatallu púlu se siyám dagun kitu nagturáy tu Azaria ka Juda. Nagyán ka Samaria. Ay sangapúlu dagun na nga nagturáy. ¹⁸ Ay nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa tu Menahem. Akkan na nga nigsán datu nadakè a kinuw-kuwa tu Jeroboam nga pútut tu Nebat nga nangiparoán na kadatu iIsrael nga magbásul. ¹⁹ Ay kitu nagturáy tu

Menahem, ay gubatan kuma tu Tiglat Pileser nga ári ka Asiria datu iIsrael. May niddán tu Menahem ka tallu púlu se appát ríbu kílu nga silber, ta senu sengán na nga mamairut kitu angituráy na. ²⁰ Ay tútu pinílit na datu babànáng ka Israel nga mangidde da ka aglilimma púlu da nga pinaláta nga silber kitu ári ka Asiria. Ay díkod akkan nin netúluy tu ári ka Asiria tu angraut na ka Israel. Nagulli yin kitu íli na. ²¹ Ay datu duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Menahem se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrat da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Israel. ²² Ay kane matay tu Menahem, ay tu Pekaya nga pútut na tu sumukát nga nagári.

Tu nagturáy tu Pekaya ka Israel

²³ Ay nagturáy tu Pekaya kitu mekalimma púlu dagun kitu nagturáy tu Azaria ka Juda. Nagyán ka Samaria kitu nagturáy na ka Israel ka duwa dagun. ²⁴ Nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa tu Pekaya. Akkan na nigsán datu nagbas-basúlán tu Jeroboam nga pútut tu Nebat nga nangiparoán na kadatu iIsrael nga magbásul. ²⁵ Ay tu Peka nga pútut tu Remalia nga apu datu suldádu tu Pekaya, ay pinalánu na se datu limma púlu wa lalláki nga iGilead, nga patayan tu Pekaya. Pinatay tu Peka tu Ari Pekaya kitu agsiruán na kitu palásiyu na ka Samaria. Ay netangapatay na pe tu Argob se tu Arie. Ay díkod tu Peka ngin tu sumukát kitu Pekaya nga nagári.

²⁶ Ay datu duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Pekaya, se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrat da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Israel.

Tu naggári tu Peka ka Israel

²⁷ Ay nanggayát ta nagturáy ka Israel tu Peka nga pútut tu Remalia, kitu mekalimma púlu se duwa dagun kitu nagturáy tu Azaria ka Juda. Nagyán ka Samaria kitu duwa púlu dagun na nga nagturáy ka Israel. ²⁸ May nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na. Akkan na nigsán datu nagbas-basúlán tu Jeroboam nga pútut tu Nebat nga nangiparoán na kadatu iIsrael nga magbásul.

²⁹ Ay kitu nagturáy tu Peka, ay rinaut tu Tiglat Pileser nga ári ka Asiria datu iIsrael, ay sinákup na datu íli Ijon, Abel Bet-maaca, Janoa, Kedes,

Hasor, Gilead, Galilea se Naftali. Ay tiniliw na datu tolay se nada netálaw nga nippan ka Asiria. ³⁰ Ay tu Hoshea nga pútut tu Ela, ay pinalánu na nga patayan tu Ari Peka. Ay pinatay na, se la aggína tu sumukát nga nagári ka Israel. Nàwa yán kitu mekaduwa púlu dagun kitu nagturáy tu Jotam nga pútut tu Uzzia ka Juda. ³¹ Ay datu duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Peka se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrát da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Israel.

Tu nagturáy tu Jotam ka Juda

(2 Chr. 27:1-9)

³² Ay nanggayát ta magturáy ka Juda tu Jotam nga pútut tu Uzzia kitu mekaduwa dagun kitu nagturáy tu Peka ka Israel. ³³ Duwa púlu se limma dagun tu Jotam kane magári. Nagyán ka Jerusalem kitu sangapúlu se annam dagun nga nagturáy na. Ay tu Jerusha nga an-anà tu Zadok tu ina na. ³⁴ Ay napiya ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa tu Jotam. Ummán kammin kadatu ngámin na kinuw-kuwa natu ama na nga Uzzia. ³⁵ May akkan na nga nippà datu pagday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán. Magdátun pikam se magsidug ka insensu datu tolay kitúni. Ay tu Jotam tu nangappiya kammin kitu paningátu wa ruwángan tu Templo ne APU. ³⁶ Ay datu duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Jotam, se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrát da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Juda. ³⁷ Ay kitun na tiyampu, ay neparob ne APU nga rautan tu Rezin nga ári ka Siria se tu Peka nga ári ka Israel datu iJuda. ³⁸ Ay kane matay tu Jotam, ay netaman da kitu lúbù datu apuapu na kitu íli tu apuapu na nga David. Ay tu Ahaz nga pútut na tu sumukát nga nagári.

Tu nagturáy tu Ahaz ka Juda

(2 Chr. 28:1-27)

16 Ay nanggayát ta magturáy ka Juda tu Ahaz nga pútut tu Jotam, kitu mekasangapúlu se pittu dagun kitu nagturáy tu Peka nga pútut tu Remalia ka Israel. ² Duwa púlu dagun tu Ahaz kaggína nga nagári. Ay sangapúlu se annam dagun na nga nagturáy ka Jerusalem. Ngamay datu akkan napiya ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na, nga akkan ummán kadatu kinuw-kuwa natu apuapu na nga David. ³ Ay ittu na mán

kammin tinlad datu kinuw-kuwa datu sinarunu na nga nagári. Sinìdug na pay tu an-anà na ka dátun na. Tinlad na datu dummakè a kuk-kuwaan datu tolay nga pinatálaw ne APU kitu lusà a pagyanán datu iIsrael sakbay da nga inumbet. ⁴ Ay nagdátun pe, se nagsìdug ka insensu kadatu agday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán, se kadatu babbalantay, se kitu linung datu nasagúngut ta káyu.

⁵ Ay nawe de Rezin nga ári ka Siria se tu Peka nga ári ka Israel nga rinaut ya Jerusalem. Linìmut da tu íli, may akkan da maábà tu Ahaz. ⁶ Ay kitun na tiyampu, ay nasákup kammin tu Rezin na ári ka Siria tu íli Elat, ay se na pinatálaw datu iJuda nga mag-agyán kattoni. Ay díkod inumbet datu iEdom ka Elat nga magyán kitúni. Ay atán da pikam ma mag-agyán kitúni panda kadedi nga algaw. ⁷ Ay tútu nangibon tu Ahaz kadatu tolay na nga mawe ka giyán tu Ari Tiglat Pileser ka Asiria. Ay tu idi tu pekagi na: “Tbíláng nà ka an-anà mu se bobonan mu. Ay túya pangaásim mán agpà ta umbet nà a igdù kadaya ári ka Siria se ári ka Israel.” ⁸ Ay nangalà pe tu Ahaz kadatu silber se balitù nga atán kitu Templo ne APU se kitu palásiyu, ay se na nepidde nga rigálu na kitu ári ka Asiria. ⁹ Ay nayát tu ári ka Asiria kitu kagiyan tu Ahaz. Ay tútu nawe rinaut tu ári ka Asiria se datu suldádu na ya Damasco. Ay sinákup na, ay se na tiniliwán datu tolay, se na nippannán da ka Kir. Ay pinatay na tu Ari Rezin.

¹⁰ Ay kane mawe ka Damasco tu Ari Ahaz nga maggagáyam kitu Tiglat Pileser nga ári ka Asiria, ay nasingan na tu altár kitúni. Ay díkod nepippan tu Ari Ahaz kitu Uria nga pádi tu sinan altár nga ummán kammin kitu nasingan na. Kinagi na tutu wala ngámin pe nu wà ummán naya kàwaán na. ¹¹ Ay díkod, kinuwa tu Uria nga pádi tu altár. Sinúrut na ngámin tu kàwaán na nga kinagi tu Ari Ahaz. Nabalín na tu altár sakbay nga nagulli tu Ari Ahaz nga gayát ka Damasco. ¹² Ay kane umbet tu ári nga gayát ka Damasco, ay nawe na siningan tu altár, ay se yala pe yin na nagdátun. ¹³ Nagdátun ka masidug ga dátun, se dátun na nga nàwa ki arína trigo, se na nesiya pe yin tu mainum nga dátun na, se na winar-warsíán tu altár kitu dága natu dátun pára ki agkakappiya. ¹⁴ Ay tu altár nga bága nga atán kitu àráng tu Templo ne APU, ay nepippà tu Ari Ahaz, ay se na nekalit kitu pane dáya natu altár nga nepippáy na. ¹⁵ Ay se na nán nga namílin kitu Uria nga pádi: “Kídi nga baru wa altár rin ya pagsidúgán mu kadaya dátun ki káda pagmakát, se daya dátun na nàwa ki arína trigo nu gidám, se daya masidug ga dátun na ári, se daya dátun na nga nàwa

ki arína trigo. Sidúgan mu pe kídi daya masidug ga dátun daya ngámin tolay, se daya dátun da nga nàwa ki trigo, se isiyà mu pe kiyán daya dátun da nga mainum. Iwar-warsì mu pe kiyán ya dága daya masidug ga dátun da, se daya dága daya pagbasu da nga an-animál. Ay ya bága nga altár, ay ittu yanin ya agkararágan ku. ¹⁶ Ay díkod, kinuwa kurug tu Uria nga pádi datu ngámin na bílin tu ári kaggína.

¹⁷ Ay nippaán tu Ari Ahaz datu dingding natu karisun se itu besin na nepaparotun kadatun. Ay nippà na pe tu abay ya silyási nga nepaparotun kadatu sinan bak-baka, ay se na nepatugaw ki isa nga batu. ¹⁸ Ta senu mapaanggam na tu ári ka Asiria, ay nippà na pe tu lídum kitu palásiyu nga us-usaran da nu algaw wa aggiimáng. Nippà na pe tu gagyangán na dad-dalenán na ári nu lumnà kitu Templo ne APU. ¹⁹ Ay daya duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Ahaz se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrat da ki Libru na Isteriya da À-ári ka Juda. ²⁰ Ay kane matay tu Ahaz, ay netaman da kitu lúbù datu apuapu na ka íli tu David. Ay tu Hezekia nga pútut na tu sumukát nga nagári.

Tu nagturáy tu Hoshea ka Israel

17 Ay nanggayát ta magturáy ka Israel tu Hoshea nga pútut tu Ela, kitu mekasangapúlu se duwa dagun kitu nagturáy tu Ahaz ka Juda. Nagyán ka Samaria, ay siyám dagun na nga nagturáy. ² Nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na. Ngamay akkan kam ummán kadatu kinuw-kuwa datu à-ári ka Israel nga sinarunu na. ³ Ay nawe ginubát tu Shalmaneser nga ári ka Asiria, ay summúku tu Ari Hoshea. Ay díkod kapilitán na magbuis datu iIsrael kitu ári ka Asiria. ⁴ Ay isa nga dagun, ay nagtaraydor tu Hoshea kitu ári ka Asiria. Nangibon ka makiamomán kitu So nga ári ka Egipto ta makiseng. Ay akkan pe yin nagbáyad kitu dinnagun na buis na kitu ári ka Asiria. Ay kane mammuwán tu ári na Asiria tun na palánu na, ay nebálud na lugud agpà. ⁵ Ay se la nga rinaut tu ári ka Asiria ya Israel. Tallu dagun na nga linìmut tu Samaria. ⁶ Ay kitu mekasiyám ma dagun kitu nagturáy tu Hoshea, ay sinákup tu ári ka Asiria tu Samaria. Ay tiniliwán na datu iIsrael se na nippannán da ka íli Hala, se ka dappit tu wángag Habor ka Gozan, se kadatu il-íli ka Media.

⁷ Ay nàwa tu ummán kitun kadatu iIsrael gapu ta nagbásul da ke APU nga Dios da. Aggína tu nangigdù kaggída kitu ári ka Egipto, ay se

na netálaw da kattoni, may daya diy-diyos ya day-dayáwan da. ⁸Tinlad da datu nadakè a kuk-kuwaan datu tolay nga pinadán na pinàpur ne APU kitu lusà a nangippannán na kaggída. Tinlad da pe datu nadakè a gagángay nga negayát datu nagári ka Israel. ⁹Nesir-sirù datu iIsrael tu inangwa da kadatu lùsawan ne APU nga Dios da. Nangwa da ka agday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán kadatu ngámin il-íli da; datu bibittà a íli, se datu íli nga naabut ka darupírip. ¹⁰Ay nangipasíkad da pe ka batu wa adígi nga pagday-dayáwan da kadatu diy-diyos da, se nangippáy da pe kadatu rebultu natu diyos da nga Ashera, kadatu ngámin na alingúdu wa ban-bantay se kadatu linung datu nasagúngut ta káyu. ¹¹Nagsidug da ka insensu kadatu ngámin na alingúdu wa giyán. Tinlad da tu kuk-kuwaan datu tolay ya pinatálaw ne APU sakbay da nga inumbet kitúni. Pinar-parrungat da nge APU gapu kadatun na nadakè a kuk-kuwaan da. ¹²Nagdáyaw da mán kammin kadatu sinan diy-diyos sin! Ay kinagi ne APU kaggída nga, “Akkan kayu magdáyaw kadaya diy-diyos,” nán na. ¹³Nagibon ne APU kadatu profeta nga nangag-kagi kadatu iIsrael se iJuda nga nán da kaggída: “Tu idi ya kagiyan ne APU: ‘Igsán nu daya nadakè a kuk-kuwaan nu! Surútan nu daya bil-bílin ku nga atán kadatu lin-lintag nga nebílin ku kadatu apuapu nu, nga nepekagi ku kadatu bobonan ku nga profeta.’” ¹⁴May maddi da manggìna. Nagsúkir da mán kammin, nga ummán kitu kinuwa datu apuapu da, nga akkan nangikur-kurug ke APU nga Dios da. ¹⁵Paásan da ngala datu ipasúrut ne APU kaggída, se tu kari na kadatu apuapu da, se datu nangag-kagi na kaggída. Nagday-dáyaw da kammala kadatu áwan sur-surbi nga diy-diyos; ay nagbalin da pe yin ka áwan sur-surbi nga tolay. Tinlad da datu kuk-kuwaan datu duddúma nga tul-tolay kadatu lib-lebut da, nga akkan pàlad ne APU kaggída. ¹⁶Akkan da ngin pinagan-anu datu ngámin na bil-bílin ne APU nga Dios da. Nagurma da ka duwa nga sinan urbun báka nga day-dayáwan da, ay se da nangwa ka rebultu natu diyos da nga Ashera. Dinay-dáyaw da pe ya mata, búlán, se daya bittuwan, ay se nge Baal nga diy-diyos. ¹⁷Ay nangidátun da pe kadatu annánà da ka masídug ga dátun da kadatu diy-diyos da. Ay nawe da pe kadatu maganítu se datu manggámud. Nepeturayán da tutu wala ngin ki kinadakè. Tútu nakarungat tutu wala nge APU kaggída. ¹⁸Ay gapu ki rungat tutu wala ne APU kaggída nga iIsrael, ay pinatálaw nada. Tittu datu tangámalán Juda datu nabansi. ¹⁹May oray datu iJuda, ay akkan da kinur-kurug pe datu bil-bílin ne APU nga Dios da. Tinlad da pe datu

nadakè a kinuw-kuwa datu iIsrael. ²⁰ Ay díkod pinagdudoray ne APU da ngámin na iIsrael. Nepalúbus nada nga matiliw datu nangraut kaggída, ka ammánis na kaggída panda kitu áwan da ngin ki àráng na.

²¹ Ay kane mesibna ne APU datu iIsrael kadatu iJuda nga gakagaka tu David, ay pinagbalin datu iIsrael tu Jeroboam nga pútut tu Nebat ka ári da. Neparò tu Jeroboam da nga maglikud ke APU, se magbásul ka nadammat tutu wala. ²² Sinúrut datu iIsrael datu ngámin na nadakè a kinuw-kuwa tu Jeroboam. Akkan da nigsán datun. ²³ Ay tútu pinatálaw lugud dala ne APU da. Kinuwa na kurug tu kinagi na kadatu ngámin profeta na nga kuwaan na kadatu iIsrael. Ay díkod, nepetálaw na datu iIsrael ka Asiria. Ay ittu pikam ya giyán da panda kadedi nga al-algaw.

²⁴ Ay pinagyán natu ári ka Asiria datu iBabilonia, datu iCuta, datu iAvva, datu iHamat se datu iSefarvaim ka Samaria. Aggída ngin tu nesukát na kadatu iIsrael nga magyán kattoni. Ay díkod, sinákup datu iAsiria datu íli ka Samaria se da nagyán kadatu il-íli kitúni. ²⁵ Ay kitu inanggayát da nga magyán kitúni, ay akkan da dinay-dáyaw we APU. Ay tútu nangipàrob nge APU kada láyon, nga ittu datu nagpatay kadatu duddúma kaggída. ²⁶ Ay tútu uwad da nangikagi kitu ári ka Asiria nga nán na: “Akkan ammu datu tolay nga pinagyán mu ka Samaria ya lintag naya diyos da kattoni. Ay túya nangiparob ka láyon nga ittu tu nagpatay kaggída.” ²⁷ Ay díkod nán tu ári ka Asiria, “Pagulliyán nu ka Samaria ya isa kadatu pappádi nga netálaw tada. Petùgud nu kaggína kadatu tolay kattoni daya lin-lintag naya diyos da kattoni nga íli.” ²⁸ Ay tútu nawe nagulli tu isa kadatu pappádi nga netálaw da nga gayát ka Samaria. Nagyán ka Betel, ay se na tinùgúdán datu tolay kattoni, nu mapaanna ya magdáyaw ke APU.

²⁹ May datu tolay ya mag-agyán ka Samaria, nga gayát kadatu nagbal-baláki nga íli, ay netul-túluy da kammala tu mangwa kadatu diy-diyos da kadatu íli da kampela ngin nin. Nipayán dada kadatu agday-dayáwan nga kinuw-kuwa datu iSamaria kitun kadatu il-íli nga pag-agyanán da kídi. ³⁰ Datu gayát ka Babilonia, ay kinuwa da tu diy-diyos da nga Succot-benot. Ay datu gayát ka Cut, ay kinuwa da pe tu diy-diyos da nga Nergal, se datu gayát ka Hamat, ay kinuwa da tu diy-diyos da nga Ashima. ³¹ Ay datu tolay nga gayát ka iAvva, ay kinuwa da tu sinan diy-diyos da nga Nibhaz, se Tartak. Ay datu tolay nga gayát ka Sefarvaim, ay nagsìdug da kadatu annánà da nga nedátun da kadatu Adrammelek se Anammelek nga diy-diyos da. ³² Ay nagdáyaw da kam pe ke APU.

Ngamay namíli da kadatu pan-panda ngala nga tolay ka pappádi da nga magdátun pára kaggída kadatu pagday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán. ³³ Ay díkod, nagdáyaw da ke APU, may netul-túluy da kammala tu nagday-dáyaw pe kadatu diy-diyos da kadatu il-íli nga naggay-gayatán da kampela ngin nin. ³⁴ Ay panda kadedi nga al-algaw, ay sur-surútan da pikam datu dadán na gagángay da. Akkan da day-dayáwan ne APU, ay se akkan da pe sur-surútan nin datu sur-súru se bil-bílin se lin-lintag ne APU, nga nidde na kadatu gakagaka tu Jacob, nga pinangagánan na ngin ka Israel. ³⁵ Ay nakiturátu nge APU kaggída kitun, se nebílin na kaggída nga nán na, “Akkan kayu magdáyaw kadaya sab-sabáli nga diy-diyos, onu magukkab kaggída, onu magsirbi, onu magdátun kaggída. ³⁶ Iyà nge Yahweh. Iyà ala ya dayáwan nu. Iyà tu nangítalaw kadakayu ka Egipto gapu ki nakas-kasdáaw wa pannakabalin ku. Iyà ala ya dayáwan nu, se iyà ala ya pangidatúnán nu kadaya datu-dátun nu. ³⁷ Kuwaan nu peyang daya ngámin na sur-súru se bil-bílin se lin-lintag ku nga nepesúrat ku pára kadakayu. Akkan kayu magdáyaw kadaya sabáli nga diy-diyos. ³⁸ Akkan nu kal-kaligpanán tu turátu kadakayu, se akkan kayu magdáyaw kadaya sabáli nga diy-diyos. ³⁹ Nu di iyà nga APU nga Dios nu ngala ya day-dayáwan nu. Ay iyà ya mangigdù kadakayu kadaya kalínga nu.” ⁴⁰ May maddi da manggìna. Ittu da mán kammin sinúrut datu dadán na gagángay da.

⁴¹ Díkod nagdáyaw datun na tolay ke APU, may nagdáyaw da pe kadatu sinan diy-diyos da. Ay panda kadedi nga al-algaw, ittu pikam ya kuk-kuwaan daya gakagaka da.

Tu nagturáy tu Hezekia ka Juda

(2 Chr. 29:1-2; 31:1)

18 Ay nanggayát tu Hezekia nga pútut tu Ahaz nga magturáy nga ári ka Juda kitu mekalu dagun kitu nagturáy tu Ari Hoshea nga pútut tu Ela ka Israel. ² Duwa púlu se limma dagun tu Hezekia kane magturáy. Ay duwa púlu se siyám dagun na nga nagturáy ka Jerusalem. Ay tu Abiha nga an-anà tu Zacarias tu ina na. ³ Napiya ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa tu Hezekia. Páda kammin datu kinuw-kuwa natu apuapu na nga David. ⁴ Nippà na datu agday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán, se rinubarubà na datu ad-adígi nga batu, se na nilangngán

datu ad-adígi natu diy-diyos nga Ashera. Ay dinadál na pe tu sinan idaw nga bága nga kinuwa tu Moses, ta day-dayáwan datu toláy, se magsidug da ka insensu ka dátun da kitun. Nehustan ya agpangágan da kitu bága nga sinan idaw. ⁵Ay nagpiyár tu Hezekia ke APU nga Dios na Israel. Ay áwan ári nga ummán kitu Hezekia nga nagturáy ka Juda, oray kadatu napalábas nga nagári se datu sumarunu kaggína. ⁶Ata nepas-pasnà na tutu wala tu nangsúrut na ke APU. Akkan na tutu wala nigsán. Nekurug na datu bil-bílin na nidde ne APU kitu Moses. ⁷Ay díkod atán peyapeyang nge APU nga sumeng kaggína. Napiya tu nagbalinán datu ngámin na kinuw-kuwa natu Hezekia. Nagribilde kitu ári ka Asiria, ay se maddi yin na magsirbi kaggína. ⁸Inábà na datu Filisteo ki gubát, se na sinákup datu íli da panda ka Gaza se datu sakúpan na nga il-íli, manggayát kitu giyán tu pagguwardiyaán da nga torre panda kitu nadarupírip nga íli.

⁹Ay kitu mekappát dagun kitu nagturáy tu Hezekia, ay ittu pe tu mekapittu dagun na agturáy natu Hoshea ka Israel. Ay inumbet tu Shalmaneser nga ári ka Asiria ka Samaria, ay se na nga linìmut. ¹⁰Ay kane malpás tu tallu dagun, ay nasákup na ngin tu Samaria. Ittu tun pe tu mekannam dagun kitu nagturáy tu Hezekia, ay se mekasiyám dagun pe kitu nagturáy tu Hoshea ka Israel. ¹¹Netálaw natu ári ka Asiria datu ísrael ka Asiria, ay se nada nippan ka íli Hala, se tu íli nga adanni ka wángag Habor ka íli Gozan, se na nippan datu duddúma ka íli Media. ¹²Ay nàwa yán kaggída nga ísrael, ta akkan da kinur-kurug ge APU nga Dios da. Sinuwáy da tu turátu ne APU kaggída. Akkan da pe gini-gina datu bil-bílin ne APU nga nidde na kitu Moses nga bobonan na. Akkan da nekur-kurug datun.

¹³Ay kitu mekasangapúlu se appát dagun kitu nagturáy tu Hezekia, ay inumbet rinaut tu Sennakerib nga ári ka Asiria datu ngámin na nadarupírip nga il-íli ka Juda, ay se nada sinákup. ¹⁴Ay díkod nangibon tu Hezekia kadatu toláy na ka giyán tu Ari Sennakerib ka Lakis. Ay tu idi tu nepekagi na: “Nakabásul là kurug. Ay nakasagána ngà a mangidde kikaw ki agngan mu. Magtálaw ka ngala kídí giyán mi.” Ay díkod, pinagbáyad tu ári ka Asiria tu Hezekia ka sangapúlu se isa ríbu kílu nga silber, se sangaríbu kílu nga balitù. ¹⁵Ay díkod nidde tu Hezekia datu ngámin na silber nga atán kitu Templo ne APU se datu atán kitu palásiyu. ¹⁶Ay pinatikáp na datu balitù kadatu gagyángán tu Templo ne APU, se datu balitù nga nekalupkop na kadatu adígi, se na nidde ngámin kitu ári ka Asiria. ¹⁷Ay tútu pinapan

tu ári ka Asiria datu kangatuwán na apu datu suldádu na, se datu ap-apu da, se datu ù-upisiyál na ka giyán tu Ari Hezekia ka Jerusalem. Kabulun da datu adu tutu wala nga suldádu nga gayát ka Lakis. Ay kane dumatang da, ay nagsíkad da kitu adanni kitu dad-dalenán danum nga mawe kitu pane ngátu nga aggurnúngán ka danum, nga atán kitu kalsáda nga mameyag kitu aglabaán da tolay. ¹⁸ Ay se da pinaayabán tu Ari Hezekia. May datu tallu wa ù-upisiyál na datu neparob na; tu Eliakim nga pútut tu Hilkia nga pakammuwan na kitu palásiyu, se tu Shebna nga sareru na kitu palásiyu, se Joa nga an-anà tu Asaf nga makammu kadatu napatag nga papeles. ¹⁹ Ay se yala nán tu isa kadatu upisiyál tu ári ka Asiria, “Kagiyan nu idi ke Ari Hezekia: Tu idi ya pekagi na naturáy nga ári ka Asiria: ‘Nágan naya pamaddug mu ta?’ ²⁰ Dálin mu kid gane, nu annung na ngala nga kagiyan mu ya palánu mu se bílag mu nga makigubát? Iinna ya pagtalgad mu ta, tura ka nga nagribilde kiyà? ²¹ Namnamáan mu nga sumeng kikaw daya iEgipto? Arig da ngala ya túbung nga tàdukud nga narítù, nga manalíngu kadaya magrumdád kiyán. Túyán ya kearígán ne Faraon nga ári ka Egipto, kadaya ngámin na magpiyár kaggína. ²² Ay nán mu kid pe a nga, ‘Magpiyár kami ke APU wa Dios mi!’ Ay di mà ikaw tu nagdadál se nangippà kadatu pagday-dayáwan da kaggína kadaya alingúdu wa giy-giyán, se datu altár na, ay se mu nán nga magdáyaw daya iJuda se iJerusalem ki altár na ka Jerusalem?’ ²³ Ay nán pikam tu upisiyál tu ári ka Asiria, “Kagiyan nu ke Ari Hezekia, nga nu piyán na, ay iddán naya ári mi ka duwa ríbu wa kabalyu, nu atán maurnung na nga tolay nga magtakay kadayán na kabalyu. ²⁴ Wayya mu la nga maábà ya isa ngala kadaya kababaán na upisiyál na apu ku? Oray mán nu iddán daka daya iEgipto ka takay mu wa makigubát se daya nakakabalyu nga suldádu. ²⁵ Ay nán mu kid pe gane nu akkan na e APU ya nangipàrob kiyà nga mangraut se mangdadál kiya íli nu. Nán mà ne APU kiyà nga, ‘Mawem rautan idi nga íli se mu dadàlan.’”

²⁶ Ay se yala nán de Eliakim nga pútut tu Hilkia, se Shebna, se Joa, kitu upisiyál tu ári ka Asiria, “Pangaásim agpà ta amomanán nakami ki aggúni nga Aramaic ta ittu ya maawátan mi pà-pà nang. Akkan nakami agpà amomanán ki aggúni nga Hebreo ta magína daya tolay nga atán ki darupírip ya paggaamomanán tada,” nán da. ²⁷ May nán tu upisiyál tu Ari Sennakerib, “Nebon nà ya apu ku nga mangamomán ki apu nu, se

dakayu, se oray pe daya atán kiya darupírip. Sangapáda kayu ngámin na mangán kada kawel nu se uminum kada pásag nu.”

²⁸ Ay se yala nagsikád tu upisiyál nga nebon tu Ari Sennakerib se na nesáraw ki aggúni nga Hebreo, “Gínán nu ya kagiyan naya naturáy nga ári ka Asiria! ²⁹ Tu idi ya nán na: ‘Akkan kayu paalíláw ke Ari Hezekia, ta akkan nakayu mesalákan yán kiya turáy ku.’ ³⁰ Akkan nu kur-kurugan ya kag-kagiyan ne Hezekia nga magpiyár kayu ke APU ta senu isalákan nakayu, se akkan ipalúbus ne APU nga sakúpan naya ári ka Asiria ya íli nu. ³¹ Akkan nu gi-gínán ne Hezekia. Tu idi ya nán naya ári ka Asiria: Akkan kayu magsúkir kiyà. Lumawán kayu nga sumúku kiyà. Ay díkod annung nu kanan daya búnga úbás nu, se daya búnga gígus nu. Uminum kayu pe kiya danum daya bubun nu. ³² Ay se takayu wala ippan ki nadam-ag ga lusà a ummán kiya lusà nu. Atán da nga trígo pára ki sinápáy nu, se kaubásan pára ki básí nu. Adu pe káyú nga olíbo se digu álig. Nu kuwaan nu ya nán ku, ay mabiyág kayu. Akkan nu gigínán ya angngalíláw ne Hezekia kadakayu nga isalákan nakayu ne APU. ³³ Ay atán kadi nesalákan daya diy-diyos nga íli ki turáy na ári ka Asiria? ³⁴ Ay nágan na ya nàwa daya diyos da ka Hamat se Arpad? Ay giyán da pe yin datu diyos da ka Sefarvaim, Hena se Ivva? Nesalákan da kadi ya Samaria ki turáy ku? ³⁵ Atán kadi madamdám nu kadaya ngámin na diyos nga nakesalákan kadaya íli da kiya turáy ku? Ay se nu nán na mesalákan ne APU ya Jerusalem ki turáy ku!”

³⁶ May naging-inggap pala datu tolay. Akkan da nagun-úni, ta neblín tu Ari Hezekia nga akkan da tagge sung-sungbátan. ³⁷ Ay se yala pinisi de Eliakim, se Shebna se Joa datu bádu da kitu pannakit da. Ay se da nawe kinagi kitu Ari Hezekia datu kinag-kagi tu upisiyál natu ári ka Asiria.

Tu nakiseng ne Hezekia ke APU

(Isa. 37:1-7)

19 Ay kane magína tu Ari Hezekia tu dámag, ay pinisi na tu bádu na kitu pannakit na, ay se yala nagbádu ka langgusti ya nawe kitu Templo ne APU. ² Ay se na pinagbádu pe ka langgusti tu Eliakim nga pakammuwan na kitu palásiyu, tu Shebna nga sareru na, se datu

18:27 Ya gapu nidde, ay áwan da kanan se inuman nu limútan da ya íli, nu akkan da nga sumúku.

ap-apu da pappádi, se nada pinapan ka giyán tu profeta Isaias nga pútut tu Amoz. ³ Ay tu idi tu pakagi na kaggída kitu profeta Isaias: “Idi nga algaw, ay algaw wa panagrígát, se pannakadisiplína, se panneakeap-appat. Arig tada ya nabùsit nga oras na ngin ya magan-anà, may áwan na bílag ga magan-anà. ⁴ Mabalín na nagína pe ne APU nga Dios mu datu kinag-kagi natu apu datu upisiyál na ári ka Asiria nga nebon na, kitu nangirupát na ki sibbiyág ga Dios. Ay panísan din ne APU gapu kadatu kinag-kagi na. Túya ikarárag mu agpà daya nabansi pikam ma keliyán tada.”

⁵ Ay kane makagi datu upisiyál tu Ari Hezekia datun kitu profeta Isaias, ⁶ ay nán na kaggída, “Kagiyan nu ki apu nu idi nga kagiyan ne APU: ‘Akkan ka magansing kadatu nagína mu nga kinag-kagi natu upisiyál na ári ka Asiria ka angirupát na kiyà. ⁷ Iyà mismu ya mangipakammu ki ári da ki dámag nga mamaulli kaggína ki íli na kampela ngin nin. Ay se ku wala papatay pe yin kattoni.”

Tu namanansing manin natu ári ka Asiria

⁸ Ay kane magulli tu apu datu upisiyál la nebon tu ári ka Asiria, ay nammuwán na nga nagtálaw ka Lakis tu apu na, ta nawe makigubát ka Libna. Ay díkod dinatang na kitúni. ⁹ Ay kane madámag tu Ari Sennakerib nga umbet tu Tirhaka nga ári ka Etiopia wa manggubát kaggína, ay nangipàrob manin ka mawe kitu Ari Hezekia nga mangidde kitu súrát na. Tu idi ya kagiyan na kitu súrát na: ¹⁰ “Akkan ka peal-alílaw kiya Dios nga pagtalgad mu, kiya kari na kikaw nga akkan na pasákup ya Jerusalem kiyà. ¹¹ Nadámag mu mà in daya kinuw-kuwa ku kadaya duddúma nga íli! Dinadál kuda tutu wala. Túya akkan mu nán na makalásat ka kiyà. ¹² Wayya la nga nesalákan daya diy-diyos da datu íli Gozan, se tu íli Haran, se íli Rezuf, se datu tolay ka Eden nga atán ka Telassar! Dinadál mà datu apuapu ku datun na il-íli. ¹³ Wà giyán da ngin lugud datu ári ka Hamat, se tu ári ka Arpad, se tu ári ka Sefarvaim, se tu ári ka Hena, se tu ári ka Ivva?” nán na.

¹⁴ Ay kane mabása tu Ari Hezekia tu súrát tu ári ka Asiria, ay dágus sala nga nawe kitu Templo ne APU, se na binílád kitu àráng ne APU. ¹⁵ Ay se yala nagkarárag nga nán na: “O APU nga Dios na Israel, nga atán magtutúgaw kiya ngúdu daya kerubin. Ikaw wala ya Dios nga mangitur-turáy kadaya ngámin na pangiturayán kídi kalawagán. Ikaw ya

namarsuwa ka lángrit se ya kalawagán. ¹⁶ O APU! Gínán mu agpà se sinnan mu ya mà-màwa. Gínán mu ya kag-kagiyan ne Sennakerib ka anngirupat na kikaw nga sibbiyág ga Dios. ¹⁷ Kurug mà, O APU, nga adu win datu pinatayán naya ári ka Asiria nga tolai se na dinadál daya il-íli da. ¹⁸ Ay se na sinidug ngámin datu diy-diyos da, ta akkan da mà kammala ngin na kurug ga diyos, nu di batu se káyu da nga kinuwa tolai yala. Ay túya dinadál nada. ¹⁹ Ay kídí, O APU nga Dios mi, isalákan nakami kiya turáy na, ta senu ngámin na pangiturayán kídí kalawagán, ay mammuwán da nga ikaw APU ngala ya Dios.”

²⁰ Ay se yala nepekagi tu profeta Isaias kitu Ari Hezekia ya kinagi ne APU nga Dios na Israel: ‘Nagína ku ya karárag mu panggap ke Sennakerib nga ári ka Asiria. ²¹ Ay tu idi ya kinagi ne APU mepanggap kaggína:

‘Irupat naka, se igal-galà naka
ya babbalásang nga an-anà Zion;
iwing-wingíwing naka kiya likud mu,
ya babay ya an-anà na Jerusalem.

²² Iinna ka ka nán mu ta,
ya inug-og mu se neap-appat mu?
Inna ya sinaráwan mu,
se pinagtangsítán mu?
Di mà iyà nga áwan kapáda nga Dios na Israel?

²³ Inug-og mu we APU,
kadatu tolai ya nebon mu,
Ay nán mu, “Gapu kadaya adu wa takay ku wa makigubát,
ay sinákup ku daya kalinguduwan na ban-bantay,
se oray daya kadayyuwán na íli ka Lebanon.
Nilangngán ku ngámin daya dadakkal la sedoro kitúni,
se datu kapiyán na káyu wa sipres.
Nadatang ku tu kadayyuwán na parte na,
se sinrà ku datu karimannán na ginúbát na.

²⁴ Nagkorob bà ka bubun
se ya umminum ka danum kadaya adayyu wa giy-giyán;
se pinassiyánan ku daya wángag ka Egipto,
se nanalen nala da suldádu ku,” nán mu.

²⁵‘May akkan mu agpà nadámag ta,
nga nabayabayág ku win na pinalánu,
daya mà-màwa kídi yin,
nga dadàlan mu daya nadarupírip pa il-íli,
se pagbalinan muda ka nadug-dugsù ala.

²⁶Datu umíli, ay áwan da mabà-baal;
nadusmaya se naríraw da.

Arig da daya mul-múla ki sirát,
se kaddat nga apagtúbu,
se daya kaddat nga tumúbu ki bubung na balay;
nalaylay da la ngin, akkan da ngin nakaabay.

²⁷May ammù ya ngámin mepanggap kikaw,
ammu ku nu magtugaw ka;
ammu ku nu lumawán ka onu lumnà ka;
se ammu ku nu makarungat ka tutu wala kiyà.

²⁸Ay gapu ta nakarungat ka kiyà,
se nagìnà ya agtang-tangsit mu,
ay ruwedaán ku ya igung mu
se taka patangalán ka balayyáng,
se taka rùrútan na iulli kammin
ki naggayatám.”

²⁹Ay se yala nán tu profeta Isaias kitu Ari Hezekia, “Tu idi ya pakammuwán mu nga kurug ga màwa dedi ya kinag-kagi ku: Kídi nga dagun, ay dayán nala nga tumúbu wa trigo daya kanan nu. May kiya mekàduwa nga dagun, ay daya tumúbu pikam kadayán. May ki mekàlu wa dagun, ay magmúla kayu se nu ganiyan da, ay se magmúla kayu ka kaubásan nu, se nu burásan daya búnga da. ³⁰Ay daya makalásat nga iJuda, ay umadu da kammin. Arig da ya múla nga maggamut kammin se la nga magbúnga. ³¹Atán da nga iJerusalem ya makalásat, se daya mag-agyán ka Bantay Zion, ta ittu ya nìdang ne APU nga Mannakabalin ki Ngámin nga màwa.

³²Ay tu idi ya kagiyan ne APU panggap ki ári na Asiria: Akkan makalnà ki Jerusalem, ay se akkan na mebútug kiyán oray isa nga mayán bútug na. Awan ya makaadanni nga suldádu wa nakakalátag. Ay akkan na pe malìmut ya íli nga rautan. ³³Magulli kammin ki naggayatán na. Akkan

makalnà kídì nga íli, ta ittu ya nán ku nga APU. ³⁴Ta igdù ku se tarànan ku idi nga íli gapu kitu bobonan ku wa David.”

³⁵Ay kitun na gabi, ay nawe tu anghel ne APU kitu kampu datu iAsiria, ay se na pinatayán datu 185,000 nga suldádu. Ay kane sumápa nga malukág datu nakalásat, ay nasingan da datu agkewaren na natay. ³⁶Ay díkod, nagtálaw tu Sennakerib ba ári ka Asiria, se yala nagulli nga nagyán ka Nineve.

³⁷Ay isa ngalgaw, kaggína nga magdáyaw kitu templo natu diyos na nga Nisroc, ay inumbet datu duwa nga pútut na; tu Adrammelek se tu Sharezer, ay se da nga pinatay kitu ispáda da. Ay se da ngala nga nagtálaw nga nawe ka Ararat. Ay tu Esar-haddon nga pútut na tu sumukát kaggína nga nagári.

Tu nagtakit tu Ari Hezekia

(*Isa. 38:1-8, 21-22; 2 Chr. 32:24-26*)

20 Ay kitun na tiyampu, ay nagtakit tu Ari Hezekia, ay tagay na ngin na ipatay. Ay inumbet tu profeta Isaias nga an-anà tu Amoz nga maggagáyam kaggína. Ay nán na kitu ári, “Tu idi ya kagiyán ne APU: ‘Kappiyánan mu win daya ngámin na masápul nga kappiyánan mu, ta matay ka ngin. Akkan ka ngin na bumílag. ²Ay kane magína tu Hezekia tun, ay nagdal-ig nga umàráng kitu dingding, se yala nagkarárag nga nán na, ³“Damdaman mu agpà, O APU, nga kinuwà ya ngámin na kabailán ku wa nagsirbi kikaw, se daya napiya ki agsisíngan mu daya kinuw-kuwa ku.” Ay se yala summángit tutu wala. ⁴Ay nagtálaw tu Isaias. May akkan pikam nakalíwán kitu amuwág kitu túlad tu palásiyu, ay nán ne APU kaggína, ⁵“Magulli ka kammin ka giyán ne Hezekia nga apu daya tolay ku. Ay kagiyam kaggína idi: ‘Tu idi ya kinagi ne APU nga Dios natu apuapu mu wa David: Nagína ku ya karárag mu, se nasingan ku ya luwa mu. Agásan taka, ay tallu walgaw manggayát kídì, ay bumángun ka ngin se ka ngala mawe ki Templo ne APU. ⁶Kadadduwan ku pikam ya biyág mu ka sangapúlu se limma dagun. Ay igdù taka kiya ári da ka Asiria. Igdù ku ya íli Jerusalem, ta senu mapadayáwan nà, ay se gapu kitu nekari ku kitu David nga bobonan ku.” ⁷Ay se yala nán tu Isaias kadatu bobonan tu Hezekia, “Manaldag kayu ka gígus se nu idpál ki lattag na, ta senu bumílag.”

⁸ Ay se yala nán tu Ari Hezekia kitu Isaias, “Nágan na ya pakammuwán ku wa agásan nà ne APU, se yà mawe ka Templo nu mekàlu wa algaw?”
⁹ Ay nán tu Isaias, “Tu idi ya pakammuwán mu wa tungpálan ne APU ya nekari na. Nágan na piyán mu, maginunna ya aniníwing na sínág ka sangapúlu wa karit kiya agsinnán ki oras, onu maginúnud ka sangapúlu karit?”
¹⁰ Ay nán tu Hezekia, “Nalapat tala a nga manginunna ya aniníwing. Paginunúdan mu ka sangapúlu karit.”
¹¹ Ay díkod nagkarárag tu Isaias ke APU nga kuwaan na tun. Ay díkod pinaginúnud ne APU tu aniníwing kitu agsinnán da ki oras nga pinàwa tu Ahaz.

Datu nebon da nga iBabilonia

¹² Ay kitun na tiyampu, ay nammuwán tu Merodac-baladan nga pútut tu Baladan nga ári ka Babilonia nga magtakit tu Ari Hezekia. Ay nagsúrát se nangipaw-it ka rigálu na kitu Ari Hezekia.
¹³ Ay sinangaáli tu Hezekia datu toláy tu ári ka Babilonia, se nepassingan na ngámin kaggída datu silber, balitù, se datu bang-bangug, se datu napatag ga denu kitu palásiyu. Ay nepassingan na pe tu aggippayán da kadatu iggugubát da. Ay áwan na nga di nepassingan kaggída kadatu ngámin na atán kitu palásiyu, se datu atán kitu pangiturayán na.

¹⁴ Ay se yala nawe tu profeta Isaias kitu giyán tu Ari Hezekia, se na nán, “Ka wàna ya naggay-gayatán datun na toláy, se nágan na masápul da? “Gayát da ka adayyu wa íli, ka Babilonia,” nán tu Hezekia.
¹⁵ Ay nán manin tu Isaias, “Nágan na ya nasingan da kídi palásiyu?” “Nasingan da ya ngámingámin na atán kídi. Awan ku la di nepassingan kaggída nga atán kiya aggippayán ku kada kuw-kuwà,” nán tu Hezekia.

¹⁶ Ay se yala nán tu Isaias kitu Hezekia, “Gínán mu ya kagiyan ne APU: ¹⁷ ‘Umbet ya tiyampu nga ngámin na bànáng mu ki palásiyu, se daya naúnud datu apuapu mu, ay mippannán da ngámin ka Babilonia. Awan tutu wala mabansi kikaw,’ nán ne APU.
¹⁸ Ay daya duddúma kadaya pútupútut mu, ay itálaw dada, ay se da pagbalinan da ka asassu ki palásiyu na ári ka Babilonia.”
¹⁹ Ay nán tu Hezekia kitu Isaias, “Napiya ya kinagim nga kinagi ne APU,” nán na, áta nán na kitu lammat na nga, ‘Oray ta natalna se áwan riribù ki kasibbiyág ku pikam,’” nán na.

Tu netattay tu Hezekia

(2 Chr. 32:32-33)

²⁰ Ay daya duddúma nga kinuw-kuwa tu Hezekia, tu nangábaábà na ki gubát, se tu nangwa na kitu agdarnán da ka danum, se nangippáy na ka dad-dalenán danum nga mawe kitu íli, ay nesúrát da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Juda. ²¹ Ay kane matay tu Ari Hezekia, ay tu Manasse nga pútut na tu sumukát kaggína nga nagári.

Tu nagturáy tu Manasse ka Juda

(2 Chr. 33:1-20)

21 Sangapúlu se duwa dagun tu Manasse kane magári ka Juda. Ay limma púlu se limma dagun na nga nagturáy ka Jerusalem. Ay tu Hefziba tu ina na. ² Ay nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na. Tinlad na datu nagdakè tutu wala nga kuk-kuwaan datu tolay ya pinàpur ne APU, sakbay na nga nippan datu iIsrael kitu íli da. ³ Nepolit na kammin datu agday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán nga dinadál tu Hezekia nga ama na. Nangwa ka altár tu diyos nga Baal, se nangipasíkad ka ad-adígi natu diyos nga Ashera, nga ummán kitu kinuwa tu Ahab ka Israel. Ay dinay-dáyaw na pe daya ngámin na masingan ka lángit. ⁴ Ay se yala nagpàwa pe kada altár datu sinan diy-diyos kitu giyán Templo ne APU. Ay e APU mismu tu nangagi nga nán na, “Ka Jerusalem ya pagday-dayáwan da kiyà.” ⁵ Ay nagpàwa ka altár kadatu duwa nga amuwág natu Templo ne APU ka pagday-dayáwan na kadaya masingan ka lángit. ⁶ Ay nebasu na pe tu an-anà na nga laláki ka dátun na nga masídug. Ay se inatangya na datu kuk-kuwaan datu magtà-tànág, se datu magan-anítu se datu durarákit. Adu tutu wala datu kinuw-kuwa na nga nadakè ki agsisíngan ne APU nga namar-parrungat kaggína. ⁷ Ay se yala nilnà tu Manasse kitu Templo tu rebultu natu diy-diyos nga Ashera nga pinàwa na. Ay nán ne APU kitun kitu David se tu Solomon na pútut tu David nga, “Kídi nga Templo kídi Jerusalem ya pagday-dayáwan da kiyà ka áwan panda. Tu idi nga íli ya piníli ku kadaya ngámin na il-íli daya ngámin tangámalán tu Israel. ⁸ Ay nu kappiyánan daya iIsrael nga ikurug daya ngámin na bil-bílin ku, se daya ngámin na lin-lintag nga nidde ku kitu Moses nga bobonan ku, ay akkan ku win ipalúbus nga pataláwan dada

kídi nga íli nga nepakin-kuwa ku kadatu apuapu da.” ⁹Ngamay maddi da manggìna. Nerub-robù mán kammin tu Manasse da nga mangwa ka nadà-dakè may datu kuk-kuwaan datu tolay ya rinápun ne APU sakbay na nga nippan datu iIsrael kitu lusà.

¹⁰Ay kinagi ne APU kadatu bobonan na nga profeta nga: ¹¹“Adu daya nagdakè tutu wala nga kinuw-kuwa ne Manasse nga ári ka Juda. Nadà-dakè pikam may datu ngámin na kinuw-kuwa datu iAmoreo, nga dáti nga mag-agyán ki lusà daya iIsrael. Nerobu na pe daya iJuda nga magbásul ki agday-dáyaw da kadaya sinan diy-diyos na. ¹²Ay túya, Iyà nge APU nga Dios na Israel, ay tagay ku win iddán daya iJerusalem se iJuda ka pakarig-rigátan da nga ikansing daya ngámin na makagìna. ¹³Panísan ku daya iJerusalem, nga ummán ki kinuwa ku ka Samaria, se ummán kitu kinuwa ku kitun kadatu gakangaka tu Ahab. Rapúnan ku daya iJerusalem, nga ummán ki ammúnás ta ki pinggán se ta ipalakkab. ¹⁴Pagdudoray ku win daya nabansi pikam ma tolay ku. Iáwat kuda kadaya kalínga da, ta senu rautan dada se da tiliwan da. ¹⁵Kuwaan ku yán kaggída, ta nadakè tutu wala ki agsisíngan ku daya kinuw-kuwa da, se dà a pinar-parrungat tutu wala, nanggayát kitun kam, kitu nangitálaw ku kadatu apuapu da ka Egipto panda kadedi.”

¹⁶Ay malaksid pikam kiya nangirobu tu Manasse kadatu iJuda nga mangwa ka nadakè ki agsisíngan ne APU, ay adu tutu wala pe datu pinatayán na nga áwan bas-básul la tolay ka Jerusalem.

¹⁷Ay daya duddúma nga nà-nàwa kitu inagturáy tu Manasse se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrát da ki Libru na Istoriya daya À-ári ka Juda.

¹⁸Ay kane matay tu Manasse, ay netaman da kitu kamulán kitu palásiyu na; kitu kamulán tu Uzza. Ay tu Amon nga pútut na tu sumukát kaggína nga nagári.

Tu nagturáy tu Amon ka Juda

(2 Chr. 33:21-25)

¹⁹Ay duwa púlu se duwa dagun tu Amon kane manggayát magturáy ka Juda. Nagyán ka Jerusalem kitu nagturáy na ka duwa dagun. Ay tu Meshullemet nga an-anà tu Haruz nga iJotba tu ina na. ²⁰Ay nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa tu Amon. Páda na kam kadatu kinuw-kuwa nату ama na nga Manasse. ²¹Ay tinlad na ngámin datu

kinuw-kuwa tu ama na. Nagdáyaw pe kadatu sinan diy-diyos nga dinay-dáyaw natu ama na. ²²Naglikudán na nge APU nga Dios datu apuapu na, se akkan na sinúrut datu bil-bílin ne APU.

²³Ay datu upisiyál kammin natu Amon, datu nagkukumplut nga namatay kaggína. ²⁴May pinatay kammin pe datu tolay datu namatay kitu Ari Amon. Ay se da ngala nga nesukát nga nagári tu Josia nga pútut na. ²⁵Ay daya duddúma nga kinuw-kuwa tu Amon kitu nagturáy na, ay nesúrat da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Juda. ²⁶Ay netaman da kitu agtamnán na kitu kamulán tu Uzza. Ay tu Josia nga pútut na tu sumukát kaggína nga nagári.

Tu nagturáy tu Josia ka Juda

(2 Chr. 34:1-2)

22 Walu dagun tu Josia kane magturáy ka Juda. Ay tallu púlu se isa dagun na nga nagturáy ka Jerusalem. Ay tu Jedida nga an-anà tu Adaya nga iBozkat tu ina na. ²Ay datu napiya ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na. Sinúrut na kammin datu kinuw-kuwa natu apuapu na nga David. Akkan tutu wala nga summiyási.

³Ay kitu mekasangapúlu se walu dagun kitu nagturáy tu Ari Josia, ay nebon na kitu Templo ne APU tu Shafan nga sareru na, nga an-anà tu Azalia se apúku tu Meshullam. Ay nán na kaggína, ⁴“Mawe mu kagiyan ke Hilkia nga nangátu wa pádi, nga bilángan na tu pirà a naurnung ngin datu pappádi nga magguwardiya kitu gagyángán tu Templo ne APU, nga niddanán da tolay. ⁵Ay se mu wa pidde kadaya pakammuwan na mangappiya kiya Templo ne APU. Ta senu ittu ya pagbáyad da kadaya magub-ubra nga mangappiya ki Templo; ⁶daya karpinteru, daya kanteru se daya maragbalay. Ittu pe ya usaran da nga gumátang ka tarikáyu, se datu dadakkal la batu nga masápul ki angngappiya da kiya Templo. ⁷Ngamay akkan da tagge masápul ilista daya naggastuwán da kiya pirà a nepiyár kaggída, áta mapiyár da nga tolay,” nán na.

⁸Ay kane dumatang tu Shafan kitu Templo, ay nán tu Hilkia kaggína, “Nasmà ku kod mà kiya Templo tu libru wa nekesurátan daya bil-bílin ne APU. Ay se na neáwat kitu Shafan, ay se la binása tu Shafan. ⁹Ay se yala nagulli tu Shafan kitu giyán tu ári, ay se na nán, “Nidde daya ù-upisiyál mu win tu pirà ka Templo kadaya pakammuwan ki ubra ki Templo ne

APU.” ¹⁰ Ay se na nán pe kitu ári, “Atán nidde ne Hilkia kiyà a libru,” nán na. Ay se na nga ibása kitu ári.

¹¹ Ay kane magina tu ári datu nesur-súrát kitu libru wa nekesurátan datu lin-lintag, ay pinìsi na tu bádu na kitu pannakit na. ¹² Ay se na binflin tu Hilkia nga nangátu wa pádi, se tu Ahikam nga an-anà tu Shafan, se tu Acbor nga an-anà tu Micaya, se tu Shafan nga sareru da, se tu Asaya nga bobonan tu ári. Ay nán na kaggída, ¹³ “Mawe kayu ka Templo, ay se nu ammuwan ke APU pára kiyà se kadaya ngámin na iJuda, ya mepanggap kadaya nakasúrát kiya nasmà da nga libru. Nakarungat tutu wala nge APU kadàtada, ta akkan kinur-kurug datu apuapu tada daya nesúrát kídì nga libru. Akkan tada sur-surútan daya ngámin na nesúrát kídì nga ipasúrut na kadàtada.”

¹⁴ Ay díkod nawe nakiamomán de Hilkia, Ahikam, Acbor, Shafan se Asaya kitu isa nga profeta nga babay ya nagnágan ka Hulda. Atáwa tu Shallum nga pútut tu Tikva nga apúku tu Harhas nga pakammuwan da kadatu kamason ka Templo. ¹⁵ Ay nán tu Hulda kaggída, “Tu idi ya kagiyan ne APU nga Dios na Israel! Mawe nu kagiyan kiya nangibon kadakayu nga, ¹⁶ tu idi ya kagiyan ne APU: ‘Màwa kurug ngámin daya nadakè a nabása na ári ki Juda kiya libru. Iddán ku daya tolay kídì nga giyán ka pakarig-rigátan da se ku dadàlan ya íli da. ¹⁷ Ta naglikudán dà in daya tolay. Magsìdug da ngin ka insensu kadaya sab-sabáli nga diy-diyos. Par-parungtan dà kadaya ngámin na kuk-kuwaan da. Ay túya makarungat tà tutu wala kídì nga giyán, ay áwan ya makasipad din ki rungat ku.’ ¹⁸ Ngamay tu idi ya kagiyan nu kiya ári na Juda nga nagpapan kadakayu kídì nga magsaludsud ke APU: Tu idi ya kagiyan ne APU nga Dios na Israel: Kane magina mu ya nebása kídì nga libru, ¹⁹ ay nagpannakit ka se ka nga nagpakumbaba kiyà. Pinìsi mu ya bádu se ka sumángit kiyà kane magina mu ya palánù a manadál kídì nga giyán, se mamánis kadaya tolay. Ay iyà, ay nagina taka pe. ²⁰ Ay túya akkan mu màlamán daya ngámin na nadakè a kuwaan ku kídì nga íli. Simpìpiya ya uray mu nga matay,’ nán na.” Ay se yala nagulli datu nebon natu ári, se da kinagi kaggína datu kinag-kagi tu Hulda.

Datu napiya nga kinuw-kuwa tu Josia

(2 Chr. 34:3-7, 29-33)

23 Ay pinaayabán tu Ari Josia datu ngámin na ap-apu ka Juda se Jerusalem. ²Ay se yala nawe kitu Templo ne APU; kabbulun na datu pappádi, datu profeta, se datu ngámin na tolay ka Juda se Jerusalem; ngámin datu nasáad se datu áwan sáasáad. Ay se yala nebása natu ári kaggída datu ngámin na nesúráat kitu libru wa nekesurátan datu lin-lintag nga nasmà da kitu Templo ne APU. ³Ay kane mabalin mebása tu ári datu bil-bílin, ay nagsíkad kitu adanni kitu adígi tu Templo nga agsikádan da ári, ay se yala nagkari ke APU nga ipas-pasnà na ya mangikurug kaggína se ya angsúrut na kadatu lin-lintag na, se datu bil-bílin, se datu ngámin na ipàwa na nga nesúráat kitu libru. Ay nagkari ngámin pe datu tolay ya atán kitúni.

⁴Ay se yala binílin tu ári tu Hilkia nga nangátu wa pádi, se datu pappádi nga sumarunu kaggína, se datu magguwardiya kitu gagyangán tu Templo, nga ippaán da kitu unag tu Templo ne APU datu aruminta nga usár da nga magdáyaw kitu Baal, se kitu Ashera, se kadatu ngámin na masingan ka lángit. Ay se na pinasídug da kitu lasi na Jerusalem, kitu tálun kitu tanáp Kidron. Ay se na nepippan datu abu da ka Betel. ⁵Ay se na nippà ya kinapádi datu busid da pappádi nga piníli datu nunna nga à-ári ka Juda, nga magsídug ka insensu kadatu pagday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán ka Juda se Jerusalem. Aggída pe tu magsídug ka insensu pára kitu diyos da nga Baal, se kiya mata, kiya búlán, se kadaya bit-bittuwan se kadaya masingan ka lángit. ⁶Ay nepippà pe natu ári kitu Templo ne APU tu adígi tu diy-diyos nga Ashera, ay se da nippan kitu lasi na Jerusalem kitu tanáp Kidron, ay se da sinídug kitúni. Ay se na pinamàmà datu birgáng na se da netábur tu abu kitu kampusantu. ⁷Pinarbaán na pe datu kuwartu datu púta nga babbay se lalláki, nga atán kitu giyán Templo ne APU. Ay kitúni na pe tu pangwaán da babbay kadatu bádu tu diy-diyos da nga Ashera. ⁸Ay se yala nga pinalbet tu Ari Josia ka Jerusalem datu pappádi nga mag-agyán kadatu duddúma nga íli ka Juda. Ay se na nga rinag-ragitán datu pagday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán nga agsídugán da ka insensu, manggayát ka Geba panda ka Beer-sheba. Pinarba na pe datu pagday-dayáwan da kitu áran na kalding, nga atán kitu adanni kitu dadnuwángan na kinuwa tu Joshua nga

gubernador kitu íli. Atán kitu pane kasígid nu lumná ta kitu íli. ⁹ Ay datu pádi ya nagsirbi kitu nagday-dáyaw da kadatu alingúdu nga giy-giyán, ay akkan nada pinalubúsán na magsirbi ke APU kitu altár ka Jerusalem. Ngamay annung da tu mepangán kadatu duddúma pappádi kitu sinápay ya áwan pamalbad. ¹⁰ Ay kinuwa pe tu Ari Josia ka áwan sur-surbi tu altár kitu tanáp Ben-hinnom, ta senu áwan ya magdátun kitúni ka an-anà na nga masidug ga dátun na kitu diyos nga Molec. ¹¹ Ay nippà na pe datu sinan kabalyu wa atán kitu ígid tu gagyangán tu giyán Templo ne APU, nga kinuwa datu sinarunu na nga nagári ka Juda nga dátun da kiya mata. Adanni da kitu pag-agyanán tu Nathan-melec nga upisiyál kitu palásiyu. Ay sinidug pe tu Ari Josia tu takay da makigubát nga nedátun da kiya mata. ¹² Ay dinadál tu Ari Josia datu altár nga kinuwa datu à-ári na Juda nga atán kitu atap tu pane ngúdu wa kuwartu tu Ari Ahaz. Ay dinadál na pe datu altár nga kinuwaán tu Manasse nga nippáy na kadatu duwa nga amuwág tu Templo ne APU. Ay se na pinatumatumà, ay se na nepippà kitu tanáp ka Kidron. ¹³ Ay kinuwa na pe ka áwan sur-surbi datu pagday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán nga atán kitu pane lattakán ka Jerusalem, nga pane dáya na Bantay na Kinadakè, nga kinuwaán kitun tu Solomon na ári ka Israel, nga pára kitu diy-diyos nga Ashtoret, tu inagdakè na nga diy-diyos datu iSidon, se tu Kemos nga inagdakè nga diy-diyos datu iMoab, se tu Molec nga inagdakè nga diy-diyos datu iAmmon. ¹⁴ Ay se pinatumatumà pe tu Ari Josia datu batu wa ad-adígi, se na pe nepilangngán datu ad-adígi nату diy-diyos da nga Ashera. Ay se na pinapayán ka tulatuláng tolai datu naggayatán datun ka nangrag-ragit na kadatun.

¹⁵ Ay pinarba pe tu Ari Josia tu altár nga pagday-dayáwan da kitu alingúdu wa giyán ka Betel, nga pinàwa tu Jeroboam nga pútut tu Nebat, nga nagbasúlán datu iIsrael. Pinarubarubà na datu batu se na pinamàmà. Sinidug na pe tu ad-adígi tu diyos nga Ashera. ¹⁶ Ay kane maglingay tu Josia, ay nasingan na datu lúbù kitu ígid tu bantay. Pinálà na datu tulatuláng kitúni, ay se na sinidug da kitu altár ka anrag-ragit na kadatun. Ay nàwa kurug datu kinag-kagi ne APU nga nepekagi na kitu bobonan na nga màwa panggap kadedi. ¹⁷ Ay kane masingan tu Ari Josia tu isa nga pansiyon, ay nán na, “Inna ya makin-pansiyon kitúni?” “Pansiyon nату bobonan ne Dios nga gayát ka Juda. Aggína tu nangipakammu kitun kadaya kinuwa mu kídi kiya altár kídi Betel,” nán datu umlí nga

nesungbát. ¹⁸ Ay nán tu Josia, “Ditán na ngala yán. Akkan nu an-anuwan daya tuláng na.” Ay díkod akkan da kinut-kuti datu tuláng tu profeta nga iSamaria. ¹⁹ Ay pinarba tu Ari Josia ngámin datu agday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán kadatu il-íli ka Samaria, nga ummán kitu kinuwa na kadatu atán ka Betel. Kinuwa kam datun datu nunna nga nagári ka Israel, nga ittu tu nerungat tutu wala ne APU kaggída. ²⁰ Ay se na pinatayán datu ngámin na pappádi nga atán kadatu agday-dayáwan da kadatu alingúdu wa giy-giyán kadatu diy-diyos da. Ay se na pinayán ka tuláng tolay datu altár da, ay se na sinidug. Ay kane mabalín na kuwaan datun, ay nagulli kammin ka Jerusalem.

Sinilibráran tu Josia tu Naglåtaw ne APU kadatu iIsrael

²¹ Ay se yala binílin tu Ari Josia datu ngámin na tolay nga silibráran da tu Piyasta na Naglåtaw natu anghel kadatu iIsrael, ka pagdáyaw da ke APU nga Dios da. Ta ittu tu nesúrát kitu libru nga nekesurátan datu lin-lintag ne APU. ²² Ta áwan pikam ya nagsilibráran kitun na Piyasta nanggayát kitu nagturáy datu ap-apu ka Israel se oray kitu nagturáy datu à-ári ka Israel se Juda. ²³ Ngamay kitu mekasangapúlu se walu dagun kitu nagturáy tu Josia, ay ittu tu nagsilibráran da ka Jerusalem manin kitu Piyasta na Naglåtaw tu anghel kadatu iIsrael ka pagdáyaw da ke APU.

²⁴ Ay pinatálaw pe tu Ari Josia datu durarákit, se datu marammadtu, ay se na pe nepippà datu bibittì a sinan diy-diyos da tolay, se datu ngámin na nadakè a day-dayáwan da tolay ka Jerusalem se Juda. Kinuwa na ngámin datun ka angngikurug na kadatu nesur-súrát kitu libru wa nasmà tu Hilkia kitu Templo ne APU. ²⁵ Ay panda kitun, ay áwan pikam nagári nga ummán kaggína, nga nangikurug tutu wala ke APU ki ngámin uray na, se ngámin na lammát na, se ngámin na bílag na. Nekurug na datu ngámin na lin-lintag tu Moses. Ay nanggayát kitun, ay áwan pe yin ya nagári nga ummán kaggína.

²⁶ Ngamay oray nu ummán kitun tu kinuwa na, ay akkan kammala nippà ya rungat tutu wala ne APU kadatu iJuda, gapu kadatu ngámin na kinuw-kuwa tu Ari Manasse nga namar-parrungat kaggína. ²⁷ Ay nán ne APU, “Pataláwan ku pe daya iJuda; ummán kitu nammatálaw ku kada iIsrael. Pagdudoray ku pe yin ya Jerusalem nga piníli ku wa íli. Igsán ku pe yin ya Templo wa nán ku nga pagdayáwan da kiyà.”

²⁸ Ay daya duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Ari Josia se datu kinuw-kuwa na, ay nesúráat da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Juda. ²⁹ Ay kitu agturáy tu Josia, ay nanúlung tu Faraon Neco nga ári ka Egipto ka wángag Eufrates, ta mawe nga maggagáyam kitu ári ka Asiria. Ay nawe sinabat tu Ari Josia se datu suldádu na nga makigubát kaggína. May pinatay tu Ari Neco tu Josia kane magtammu da ka Megiddo. ³⁰ Ay netakay datu upisiyál tu Josia tu baggi na kitu takay da nga makigubát, se da nippan ka Jerusalem nga netaman kitu lúbù na. Ay datu iJuda, ay siniyaán da ka denu tu úlu tu Jehoahaz nga pútut na, ta aggína tu nesukát da nga magári.

³¹ Ay duwa púlu se tallu dagun tu Jehoahaz kane manggayát magturáy. Tallu búlán na nga nagturáy ka Jerusalem. Tu Hamutal nga an-anà tu Jeremias nga iLibna tu ina na. ³² Ay nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na; ummán kammin kadatu ngámin na kinuw-kuwa datu apuapu na. ³³ Nebálud tu ari Neco tu Jehoahaz ka Ribla nga íli tu Hamat, ta senu akkan makapagturáy ka Jerusalem. Ay pinílit na pe datu iJuda nga magbáyad da ka tallu ríbu se appát gatut kílu nga silber, se tallu púlu se appát kílu nga balitù. ³⁴ Ay se yala nippáy tu Ari Neco ka ári na Juda tu Eliakim nga pútut tu Josia. Ay se na sinukatán tu ngágan na ka Jehoyakim. Ay tu Jehoahaz, ay nippan na ka Egipto wa nebálud. Ay kattoni pe yin tu natayán na.

³⁵ Pinagbuis tu Ari Jehoyakim datu iJuda, ta senu midde na tu silber se balitù a agngan tu Neco nga ári ka Egipto.

³⁶ Ay duwa púlu se limma dagun tu Jehoyakim kane manggayát magturáy. Ay sangapúlu se isa dagun na nga nagturáy ka Jerusalem. Ay tu Zebida nga an-anà tu Pedaya nga iRuma tu ina na. ³⁷ Ay nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa na; ummán kammin kadatu kinuw-kuwa datu apuapu na.

24 Ay kitu agturáy tu Jehoyakim, ay sinákup tu Nebucadnezar nga ári ka Babilonia ya Juda. Tallu dagun na nga netur-turayán tu Jehoyakim. Ay se yala nagribilde tu Jehoyakim kaggína. ² Ay se yala nepàrob ne APU datu bungguay nga iBabilonia, iSiria, iMoab se iAmmon, nga mangraut se mangdadál ka Juda. Ay nàwa kurug tu kinagi ne APU kadatu bobonan na nga profeta panggap ka Juda. ³ Nàwa idi ta ittu ya kinagi ne APU nga màwa kadatu iJuda, nga pataláwan nada kitu àráng na, gapu kadatu ngámin na nadakè a kinuw-kuwa tu Manasse, ⁴ se tu

nagpatay na kadatu áwan bas-básul la tolay ka Jerusalem. Ay akkan tutu wala mapakawan ne APU tu Manasse. ⁵ Ay datu duddúma nga nà-nàwa kitu nagturáy tu Jehoyakim se datu kinuw-kuwa na, ay nesúrat da ki Libru na Istoriya da À-ári ka Juda. ⁶ Ay kane matay tu Jehoyakim, ay tu Jehoyakin nga pútut na tu summukát nga nagturáy. ⁷ Ay kitun na tiyampu, ay akkan nin lumaw-lawán tu ári ka Egipto kitu íli na, gapu ta sinákup ngámin natu ári ka Babilonia datu ngámin na il-íli natu ári ka Egipto, manggayát kitu awweg ka Egipto panda ka wángag Eufrates.

Tu nagturáy tu Jehoyakin ka Juda

(2 Chr. 36:9-10)

⁸ Sangapúlu se walu dagun tu Jehoyakin kane magári ka Juda. Tallu búlán na nga nagturáy ka Jerusalem. Tu Nehusta nga an-anà tu Elnatan nga iJerusalem tu ina na. ⁹ Ay nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa tu Jehoyakin. Kinuwa na kammin ngámin datu kinuw-kuwa natu ama na.

¹⁰ Ay kitu nagturáy tu Jehoyakin, ay inumbet ka Jerusalem datu ù-upisiyál tu Nebucadnezar nga ári ka Babilonia se datu suldádu da, ay se da nga linimut tu íli. ¹¹ Ay kitu atán da nga nakapalebut datu suldádu kitu íli, ay inumbet pe tu Ari Nebucadnezar. ¹² Ay summúku tu Ari Jehoyakin kitu ári ka Babilonia. Nesúkù na pe tu ina na, se datu asassu na, se datu ù-upisiyál na, se datu ngámin na tolay na kitu palásiyu. Mekawalu dagun na ngin na magturáy tu ári ka Babilonia kitu nangalà na kitu Jehoyakin ka bálud na. ¹³ Ay inalàan ngámin tu Ari Nebucadnezar datu ngámin na napatag nga atán kitu Templo ne APU, se datu atán kitu palásiyu. Pinir-pirsáng na datu aruminta kitu Templo nga nàwa ka balitù, nga pinàwa tu Solomon. Ay nàwa kurug ngámin datu nepainunna ne APU wa kinag-kagi nga màwa ka Jerusalem. ¹⁴ Ay inalà tu Ari Nebucadnezar nga bálud na datu sangapúlu ríbu nga tolay ka Jerusalem, meráman datu ngámin na ù-upisiyál, se datu ngámin na kalaingán na suldádu, se datu atán paglaingán da nga ubra, se datu maragbattál. Awan na nga nebansi ka Juda, nu di datu kapub-pubriyán nala. ¹⁵ Ay tiniliw tu Ari Nebucadnezar tu Jehoyakin, se na nippan ka Babilonia. Inalà na pe tu ina na, se datu attáwa na, se datu ù-upisiyál na, se datu nasáad nga tolay ka Jerusalem. ¹⁶ Ay tiniliw na pe nga nippan ka Babilonia datu pittu ríbu wa kalaingán na suldádu, se sangaríbu wa maragbattál, se datu atán paglaingán nga

ubra, se datu ngámin na nabílag ga annung da ya makigubát. ¹⁷ Ay se yala nesukát tu Ari Nebucadnezar nga magturáy ka Juda tu Mattania nga ulitag tu Jehoyakin, ay se na sinukatán tu ngágan na ka Zedekia.

Tu nagturáy tu Zedekia ka Juda

(2 Chr. 36:11-12; Jer. 52:1-3a)

¹⁸ Duwa pílu se isa dagun tu Zedekia kane magári ka Juda. Ay sangapúlu se isa dagun na nga nagturáy ka Jerusalem. Tu Hamutal nga an-anà tu Jeremias nga iLibna tu ina na. ¹⁹ Ay nadakè ki agsisíngan ne APU datu kinuw-kuwa tu Zedekia; ummán kammin kadatu ngámin na kinuw-kuwa tu Jehoyakin. ²⁰ Ay gapu kitu nakarungat ne APU kadatu tolay ka Jerusalem se Juda, ay títu nepetálaw nada kitu àràng na.

Nagribilde tu Zedekia kitu ári ka Babilonia.

Tu nekaábà na Jerusalem

(2 Chr. 36:13-21; Jer. 52:3b-11)

25 Ay kitu mekasiyám dagun kitu naggári tu Zedekia ka Jerusalem, ay inumbet tu Nebucadnezar nga ári ka Babilonia se datu ngámin na suldádu na, ay se da rinaut ya Jerusalem. Nagkampu da kitu lebut na, se da ginaburán tu lebut tu darupírip pa abut tu íli. ² Ay linìmut da tu íli panda kitu mekasangapúlu se isa dagun tu Zedekia nga nagári. ³ Ay kitu mekasiyám nga algaw kitu mekappát ta búlán, ay nagulát da tutu wala ngin kitu íli. Awan kanan nin datu tolay. ⁴ Ay uwad rimba datu iBabilonia nga parte natu darupírip pa abut tu íli. Ay díkod kitu isa nga gabi, ay nagbarráw tu ári, kabulun na datu suldádu na, oray napalebután da kadatu iBabilonia. Nanalen da kitu ruwángan kitu nagtammuwán datu duwa nga darupírip, kitu adanni kitu kamulán tu ári. Nameyag da kitu tanáp ka Jordan. ⁵ May impal datu iBabilonia tu ári. Nasímát da kitu tanáp ka Jerico. Ay nasip-siparà datu suldádu na nga nagtatálaw. Pinanáwan da ngin tu ári. ⁶ Tiniliw da tu Zedekia, ay se da nippan kitu giyán tu Ari Nebucadnezar ka Ribla, se na nga sinintinsiyaán kitúni. ⁷ Pinatayán da datu annánà tu Zedekia nga lalláki kitu àràng na. Ay se da ngala tinukil datu mata na, se da ngala nekáwar nga nippan ka Babilonia.

Tu nangdadál da kitu Templo

(Jer. 52:12-33)

⁸Ay kitu mekapittu wa algaw kitu mekalimma búlán, kitu mekasangapúlu se siyám dagun tu Ari Nebucadnezar nga magturáy ka Babilonia, ay inumbet ka Jerusalem tu Nebuzaradan nga kapitán datu guwardiya na ári ka Babilonia. ⁹Sinìdug na tu Templo ne APU, se tu palásiyu, se datu ngámin na babalay ka Jerusalem. Sinìdug na ngámin pe datu babalay datu nasáad da tolay. ¹⁰Ay rimba pe datu suldádu nga iBabilonia tu darupírip pa abut tu Jerusalem. ¹¹Tu Nebuzaradan, ay nippan na nga nebálud ka Babilonia datu nabansi nga iIsrael kitu íli, meráman datu pumane yin kitu ári ka Babilonia, se datu nabansi pikam ma tolay ya atán paglaingán da nga ubra. ¹²May nabansi na datu kapub-pubriyán kadatu tolay. Aggída tu magarádu kitu lusà, se magtagasíngan kadatu kaubásan kattoni.

¹³Ay pinut-putad pe datu iBabilonia datu bága nga adígi nga atán kitu àráng tu Templo ne APU, se tu karisun nga nangiparotunán da kitu bága nga abay ya silyási nga nepangágan da ka Bebay, ay se da inalà ka Babilonia ngámin datu bága. ¹⁴Ay inalàan da pe datu aggippayán ka abu, se datu pála, se datu pangappiya da kadatu pingki, se datu gupán na aggippayán ka insensu, se datu duddúma pikam ma aruminta nga bága nga us-usaran da kitu Templo nu magdátun da. ¹⁵Ay inalà pe tu Nebuzaradan datu aggippayán ka birgáng se datu malúkung. Inalàan na datu aruminta nga nàwa ka balitù se datu nàwa ka silber. ¹⁶Ay datu bága kitu duwa nga adígi, se tu abay nga silyási, se datu karisun, nga pinàwa tu Ari Solomon pára kitu Templo ne APU, ay akkan da tagge kinílu ta napalotán tu dammat da. ¹⁷Ay nasurù walu mitru tu kadaddu tu isa nga adígi, ay tu nippáy kitu untù na, ay isa se gudduwa mitru tu katannag na. Napalebután idi ka dikurasiyon nga atán sinan pomegrante na. Nàwa ngámin dedi pe ka bága. Ay tu mekàduwa nga adígi, ay páda kam natu isa.

¹⁸Ay tiniliw pe natu Nebuzaradan tu Seraya nga apu datu pappádi, se tu Zefania nga sumarunu kaggína ka sáad, se datu tallu wa guwardiya kitu gagyangán Templo. ¹⁹Ay kadatu atán pikam kitu íli, ay tiniliw na tu upisiyál nga makammu kadatu suldádu, se datu limma nga adanni pànanng kitu ári, se tu sareru natu apu datu suldádu, se annam púlu pikam ma

nasáad da tolay. ²⁰ Ay se la nippan ne Nebuzaradan da ka Ribla nga giyán tu ári ka Babilonia. ²¹ Ay se yala pinatayán natu Ari Nebucadnezar da ka Ribla, kitu lusà Hamat. Ay díkod netálaw da datu iJuda kitu íli da.

²² Ay nippáy tu Ari Nebucadnezar tu Gedalia nga an-anà tu Ahikam nga apúku tu Shafan nga gobernador datu nabansi ka Juda. ²³ Ay kane madámag da idi datu kak-kapitán datu suldádu se datu suldádu da nga akkan pikam sumúku, ay nawe da se datu suldádu da kitu giyán tu Gedalia nga atán ka Mizpa. Ay tu dedi datu ap-apu: tu Ismael nga an-anà tu Netania, se tu Johanan nga an-anà tu Karea, se tu Seraya nga an-anà tu Tanhumet nga iNetofa, se tu Jaazania nga an-anà tu iMaaca. ²⁴ Ay nán tu Gedalia kaggída nga nesipata, “Akkan kayu magansing kadaya ù-upisiyál nga iBabilonia. Mag-agyán kayu wala kídí, se magsirbi kayu ki ári na Babilonia. Ay áwan nadakè a màwa kadakayu.” ²⁵ May kitu mekapittu búlán kitun na dagun, ay nawe ka Mizpa tu Ismael nga an-anà tu Netania nga apúku tu Elishama, se datu sangapúlu wa tolay, ay se da nga pinatay tu Gedalia, se datu kabbulun na nga Judyu se iBabilonia. ²⁶ Ay díkod nagansing datu ngámin na iIsrael nga nasasáad se datu akkan, se datu kapitán datu suldádu, ta get nu nágan naya kuwaan datu iBabilonia kaggída. Ay tútu nagtálaw da, se da nawe ka Egipto.

Winayaán da tu Jehoyakin

(Jer. 52:31-34)

²⁷ Ay kitu mekatallu púlu se pittu dagun tu Jehoyakin nga nebabálud ka Babilonia, ay nanggayát magturáy tu Evil-merodac ka Babilonia, kitu mekaduwa púlu se pittu algaw natu mekasangapúlu se duwa nga búlán. Ay winayaán na tu Jehoyakin. ²⁸ Ay namáru tu Ari Evil-merodac kitu Jehoyakin. Ay tútu pinatag na may datu duddúma nga à-ári nga bálud nga kabulun na ka Babilonia. ²⁹ Ay niddán na ngámin tu Jehoyakin ka bádu na. Ay tútu nippà na tu bádu na nga bádu da bálud. Ay nepangán peyang pe yin kitu ári panda kitu nekatay na. ³⁰ Ay niddán peyang pe tu ári kadatu inalgaw nga kasapúlán na panda kitu nekatay na.